

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies duodecimus, decimus tertius et decimus quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De S. Cosma Epsicopo Confessore Majumæ In Palæstina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71232)

A *nedicti castra transiisse. Sed unde habet Eckhartus, Egilwardum, dum canonicis S. Andreae cenobium ab ipso sui exordio fuisse datum ait, lapsum non fuisse in errorem, quod alibi non raro fit? Dein quid obstat, quo minus Burchardus, licet Benedictinus, constitutis in cathedrali ecclesia, qui ministeria illic sacra obirent, monachis, etiam alibi canonicos instituerit, ad eosque sub vitæ finem se receperit, locumque incoluerit, magis quietum, neque ineptum, unde diocesim suam commode regeret? Denique fatetur Eckhartus lib. 23 num. 143, Burchardum, substituto sibi Megingauto, sex monachis discipulis suis assumptis, Hohenburgum discessisse, inde Michelstadium iturum, ibique monachorum congregationem, si comes vita fuisset, instituturum. An non id æque indicio est, idem vitæ genus tam Burchardo, quam monachis istis fuisse? Attiniacensis synodus conflata fuit ex episcopis (comprehensis hoc nomine non tantum episcopis civitatum, sed etiam episcopis, qui ab abbatibus electi, a diocesanis vero episcopis consecrati, ex singulari privilegio episcopalia in monasteriis obibant munia) et abbatibus; abbatum vero alii erant episcopi simul et abbates, alii abbates tantum: hinc enim hæc in Fragmento verba: Abbates vero, qui non sunt episcopi, rogent episcopos (suos monasteriales) ut vice illorum ipsas triginta Missas expleant. Ex eo igitur quod in Fragmento legatur: Willibaldus episcopus de monasterio Achistadi, Willibaldum simul fuisse abbatem concludi potest; ex eo vero, quod ibidem legatur: Megingozus episcopus civit. Wuirciaburgo consequens quidem fit, eum, quo tempore synodus celebrabatur, episcopum simul et abbatem non fuisse; at hinc non sequitur, eum ante susceptum episcopatum ne monachum quidem fuisse.*

B *c Vulgo Neustat. quatuor milliariibus Herbipoli dissitum ad Mœnum fluvium.*

D *Imo adhuc regis, ut paulo ante Egilwardus dixit.*

E *Secundum Eckhartum, episcopatu cessit anno 785, secundum Egilwardum obiit aliquamdiu post.*

F *Erstat apud Labbeum tom. V Conciliorum col. 1607 Gregorii I Constitutum anno 601 pro monachis editum; at ibi non reperio citata ab Egilwardo verba: verum ibidem col. 1618 et sequenti Bonifacii IV decretum anno 610 editum, in quo, quæ hic Egilwardus adfert, sed conceptis subinde aliter verbis leguntur; postrema isthic decreti clausula sic se habet: Decertantes igitur monachice professionis presbyteros Sacerdotalis potentie arcere officio, omnimodo præcipimus, ut ab injuscemodi nefandis ausis reprimantur impostorum, quia quanto quisque celsior, tanto potentior.*

G *Post Humbertum recenset Surius Gotebaldum Attachii inferioris apud Bavaros abbatem, qui in codice Ms., quo usus fuit, æque ac in Ms. nostro desiderabatur.*

H *Supra num. 33 et sequenti.*

I *Hujus nominis VII, anno 984 die x Julii defunctus.*

K *Ottonis II, qui anno 983 mense Decembri obiit, nescio, an Ottonis III qui proxime Ottoni II successit.*

L *Sub annum 984.*

M *Triduana a carnibus abstinencia, feria secunda, tertia et quarta feriam quintam S. Burchardi translationi sacram præcedentibus deinceps servanda, indicta ab Hugone episcopo fuisse totidem verbis legitur apud Surium; at nihil de ea apud Mabillonium, licet ex Surio (non Canisio, quod num. 29 dictum est, nec nisi in Vita breviori locum habet) sancti Burchardi vitam ediderit: an interpolatum hic Egilwardum credidit?*

C

DE S. COSMA EPISCOPO CONFESSORE

MAJUMÆ IN PALÆSTINA

M. S.

SYLLOGE HISTORICA.

§ I. Sancti memoria in Fastis sacris: quædam de Vitæ Chronotaxi:
ejusdem Monachatus.

C. RCA ANNUM.
DCCCLXXXI

Civilitas
Majumæ
quædam no-
lita;

Majuma, cujus infulus Sanctus noster gestit, ad distinctionem trium aliarum ejusdem nominis, ac in eodem tractu sitarum urbium Majuma Gazæ appellatur, idemque Palæstinis sonat teste Lequieno in

suo Oriente Christiano Tom. III col. 622 ac portus seu navale Latinis, nec cum ipsa Gaza confundenda est, distat enim ab ea viginti circiter stadiis, et ad ostium fluvii Bosoris mari mediterraneo adjacet: modo autem, ut Ferrarius hodie habet in Ca-

talogo

A talogo Generali Sanctorum, vulgo Porto Betto nuncupatur; hanc porro, ut Sozomenus ait lib. 5, cap. 3 pag. 597, derepente ad Christum conversam imperator Constantinus, quæ antea urbs non erat, civitatem esse jussit, eamque Constantiam appellavit, ejus, quem ex filiis charissimum habebat, nomine locum illum cohonestans ob religionem; civico itaque jure gavisa est usque ad Juliani tempora, quo imperante, quod sibi ante religione pepererat, eandem plane ob religionem deperdidit: princeps enim apostata, opportunitatem suppeditante lite, eam denuo Gazæis subjecit, non ita tamen quin proprium sibi episcopum, clerum, diæcesisque limites retinuerit, in tantum quidem, ut tempore Sozomeni, quod loco citato asserit, incassum episcopus Gazæ Majumæ pastore viduatam sibi subjicere tentarit, synodo provinciali cognita causa contrarium plane judicante, ac æquum esse asserente, ut qui pietatis causa jus civitatis adepti fuissent, sed pagani principis sententia eo jure excidissent, in iis saltem, quæ ad sacerdotium et ecclesiasticum ordinem spectant, concessis sibi præmiis nequaquam spoliarentur. Hæc fere laudatus Lequienus. Ast ad Sanctum nostrum veniamus.

B 2 Sanctum hunc, quem Operis nostri parens Joannes Bollandus in Prætermisissis die xv Januarii ob quorundam Menæorum annuntiationem reposuit, et ob iteratum, et in pluribus aliis, qua Menæis qua Martyrologiis annuntiationem hodie dandum assignavit, quod et ad diem XII hujus mensis itidem factum est: annuntiabatur enim proxime citata die in Græcorum, quod in linguam Latinam Genebrardus vertit, Calendario his verbis: Cosmas poeta. In Menologio Slavo-Russico a generoso Domino Joanne Gabriele barone de Sparwenfeld Latine reddito, ac penes nos Ms. : Et Beatissimi P. N. Cosmi factoris canonum; nec non Horologio Græco hoc modo: Του ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Κοσμᾶ τοῦ ποιητοῦ. Id est: Sancti patris nostri Cosmæ Poetæ. Qui idem videtur cum eo, quem hodie Majora Menæa, Sirletus, et alii annuntiant. Menæa quidem in

C hunc modum: Οὗτος ὁ ἅγιος προσλαμβάνεται κομιδῇ νέος ὡν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὡς υἱοποιτός, ὃς πλοῦτος πολλῶν κομιῶν, καὶ κοσμικῇ δόξῃ προσελάβετο τινα τῶν Ἀσυγκριτῶν, ἀνδρα πολυμαθῆ, καὶ σοφόν, ὃν τὸν τε υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην, καὶ Κοσμᾶν τὸν υἱοποιτὸν παραδόξως πᾶσαν σοφίαν θείαν τε, καὶ ἀνθρωπίνην ἐκιδίδασκεν αὐτοὺς ἐξηκριβώσατο. οἱ δὲ ἐξίας τυχόντες φύσεως πᾶσαν ἐν βραχείῃ γραμματικῇ τε, καὶ φιλοσοφίᾳ ὑπ' αὐτοῦ διδαχθέντες, ἔτι δὲ ἀστρονομίαν, καὶ γεωμετρίαν ἐξασκήσαντες, ἅπασιν αἰδέσιμοι ἀνεδείχθησαν. Ὅς δὲ τὴν ἐν ἅπασιν αὐτῶν τελεωτέτη βούλῃ μαθεῖν, ἀπὸ τῶν αὐτοῖς ποιηθέντων συγγραμμάτων ἀκριβῶς εἴσεται. Εἶτα εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα παραγενόμενοι, τὸν μοναδικὸν ζυγὸν ὑπέρχονται· καὶ ὁ μὲν μακάριος Ἰωάννης πρεσβύτερος χειροτονεῖται παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ αἰδήμιος Κοσμᾶς πολλὰ παρακληθεὶς ὑπο πάσης τῆς Συνόδου Ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ προχειρίζεται. Καλῶς οὖν πολιτευσάμενος, καὶ τὸ ἑαυτοῦ ποίμνιον ἐπὶ νομῆς σωτηρίου ὁδη-

γήσας, καὶ εἰς βαθὺ γῆρας ἐλάσας ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ.

3 Quæ Latine versa Eminentissimus Cardinalis Quirinus Brixienis episcopus in Diatriba ad vetus Officium Græcorum Orthodoxorum pag. 115 Græcis subnectit in hunc modum: Sanctus hic (nempe Cosmas) admodum adolescentulus a patre S. Joannis Damasceni pro filio adoptatur, qui cum multis divitiis humanaque gloria floreret, quemdam Asyncritem (quemdam e secretariorum ordine vertit Raderus ad diem xv Januarii) adlegit virum valde eruditum, atque sapientem, cui filium suum Joannem et adoptitium Cosmam in disciplinam tradens, vehementer curavit, ut ab eo divinis et humanis litteris omnibus imbuerentur. Hi vero bona præditi indole brevi universam Grammaticam atque Philosophiam edocti, et præterea Astronomia et Geometria exercitati omnium venerationem sibi conciliarunt: qui autem excellentem eorumdem in omnibus scientiam dignoscere cupit, id profecto comperiet ex ingenii monumentis, quæ ipsi lucubrarunt. Dein ad Lauram S. Sabæ divertentes monasticum jugum suscipiunt: Beatus quidem Joannes a Patriarcha Hierosolymitano presbyter ordinatur, illustris vero Cosmas multum ab universa synodo rogatus, Majumæ Episcopus renuntiatur. Cumque impositam provinciam egregie administrasset, gregemque suum ad salutaria pasca deduxisset, ad multam senectutem proventus requievit in Domino. Cum autem et xv Januarii, ut supra dixi, annuntietur, quæ ab hodierna discrepant annuntiatione, Latine, prout ea Raderus vertit, hic superaddo: hæc igitur habent Menæa die citato circa medium: Idem Pater (nempe Joannis Damasceni). etiam hunc beatissimum Cosmam adhuc prope infantem, ac pupillum, ultimaque paupertate afflictum in familiam assumpsit, et liberaliter educavit, vocavitque, uti filium suum, Joannem. Dein, quibusdam interjectis, ita pergunt: Unde vas electionis factus est B. Cosmas, cujus experimentum capere possumus, quantum potuerit et eloquentia et sapientia, ex ipsius Canonibus, quos composuit, et Tropariis, si hæc diligenter legerimus.

4 Cetera superioribus consona sunt, nisi quod Sanctum nostrum Episcopum Majumæ creatum asserant ab Hierosolymorum Archiepiscopo, ac synodi mentionem non faciant. Brevius Ephemerides Græco-Moschæ exhibitæ tom. I Maii, hunc hodie in Octobri metrico de Sancto nostro habent versiculum... τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν ΚΟΣΜΑ ΠΟΙΗΤΟΥ S. P. N. Cosmæ poetæ. Subintellige, addit Paprebrotius, memoria. Consonat his eminentissimus Sirletus, sequens Sancti nostri exhibens elogium: Eodem die, nempe pridie Idus Octobris, natalis S. P. nostri Cosmæ Episcopi Majumæ, Viri sapientia et pietate insignis, ecclesiam Majumæ, cujus fuit Episcopus, laudabiliter regens ad summam senectutem pervenit, et quievit in Domino. Ast prolitius Bucelinus his verbis: Ipsa die natalis S. Cosmæ Hagiopolitani Majumæ Episcopi.

Hic

AUCTORE

M. S.

in Menæis.

E

F

et Martyrologiis

AUCTORE
M. S.

Hic patria Hierosolymitanus tenera etiamnum ætate parentibus orbatus, a patre Sancti Joannis Damasceni adoptatus est. Cosmam deinde cognominem Monachum Italum captivum eo abductum, magistrum nactus, litterarum studiis cum Joanne mirum in modum profecit, Grammaticis, Philosophicis, Mathematicis, Theologicis scientiis longe instructissimus. Pari autem quo Joannes studio, propositoque ad S. Sabæ Lauram, Ordinis jam tunc nostri cœnobium profectus, monachumque professus rarissima vitæ sanctitate excelluit.

memoria.

5 Denique vi adactus, extractusque cœnobio, ab Hierosolymitano Patriarcha Majumensis episcopus creatus est, cumque gregem suum præclare rexisset, et sanctissimo vitæ exemplo cathedram suam æternam exornasset, in senectute bona vita functus decessit, relictis pulcherrimis profundissimi ingenii monumentis. Ex Vita tomo secundo Sanctorum Ordinis et Joanne Patriarcha Hierosolymitano. Quod autem Lauram S. Sabæ Ordinis jam tunc sui Bucelinus asserat fuisse monasterium, displicet nec immerito Mabillonio: is namque agens de Joanne Damasceno ejusdem Monasterii alumno, eundem suo Benedictinorum Ordini licet aliam ob causam accenseri vetat; sequentia enim tom. II Annalium Benedictinorum pag. 212 in hanc rem habet: Enituit, inquit, apud Græcos in illo conflictu pro sacris imaginibus zelus sancti Joannis Damasceni, quem, quia Cosmam monachum Italum e patria captivum abductum in Palæstinam, præceptorem habuit, Trithemius (*de viris illustribus Ordinis S. Benedicti pag. 35 ubi citatum errorem ad marginem Buserius corrigit*) et quidam alii haud satis solido fundamento nostris accensuere. Bucelino Molanus succedat: is in suis ad Usuardum Additionibus Sanctum nostrum celebrat in hunc modum: Et S. Patris Cosmæ Hagiopolitani, et Poætæ episcopi Majumæ. Meminitque illius Wion *Ligni vitæ lib. III pag. 340*: Ipso die sancti patris Cosmæ Hagiopolitani et Poætæ, episcopi Majumæ; verum in Additionibus sequentia adjungit: Plura de eo in Vita S. Joannis Damasceni. Fuit natione Italus, et Abbas S. Sabæ juxta Hierusalem, magister et nutritus ejusdem S. Joannis Damasceni circa annum Domini 700. Quem infra conveniam, uti et Ferrarium, qui Wioni (*omisso tamen episcopali titulo*) in Additionibus concordat; his accedunt Dorgain et, de quibus supra, Genebrardus, necnon Horologii Græci auctor Sanctum nostrum iterato hodie annuntiantes.

Acta Sancti
hujus existi-
terunt, aut
etiamnum
exstant,

6 Sancti Cosmæ Acta, et Vitam existisse, aut etiamnum existere, aperte indicant Fabritius atque Bucelinus. Fabritius quidem tom. x Bibliothecæ Græcæ lib. v cap. xlii pag. ccviii, ubi hæc verba sunt: Nondum edita Cosmæ Melodi Vita, ex qua frequenter loca Græcæ producit Allatius de libris ecclesiæ Græcorum. Nempe Dissertatione 2 pag. 120 ubi Sancti nostri biographum de fabulosa patris S. Joannis Damasceni ex inferno liberatione, quam laudatus Biographus inepte astruit, disserentem in-

ducit, uti et Dissertatione citata pag. 138 ubi ex ipso memorantur sequentia: Et Sancti quidem, videlicet Cosmæ, præsentio tempore opportuno opere effectum habuit, gradumque fecit ad cœlestes mansiones vere earum dignus, et appositus est patribus et magistris, pater ipse et magister, et nunc immediate Triadi in unitate conspicuæ assistens, quibus * inde effulgent, splendoribus purgatus illustratur. Bucelinus vero, ea quæ supra ex ipso recitavimus, se ex Vita desumpsisse scribit, citatque tom. II Sanctorum Ordinis, ast quam editionem, quæve indicare velit opus, me latet; nihil horum mihi occurrit apud Trithemium, Yezepzium, Mabillonium aliosque, eadem tantum quæ ex Bucelino supra vidimus, Hispanicè nobis exhibet tom. IV Sanctorum Ordinis S. Benedicti ad hunc diem Antonius de Heredia; at Vita integra, ut modo dicam, desideratur. Initium tamen hujus expressit Fabritius tom. x pag. 218, et Allatius in Diatriba de Simeone scriptis inter Vitas Sanctorum quæ Metaphrasti abjudicantur his pag. 123 verbis: Τιμὴν ἔστω ἕξιον τοῦ ἐφευρηθέντος τὰ καλλίστα... Id est: Honorare dignum est illos, qui præclarissima invenerunt. Eundem Sancti nostri biographum ex Allatio producit Lequienus, et Eminentissimus: Quirinus ast ex quo plane a Lequieno honoratur encomio, dum in operibus S. Joannis Damasceni Parisiis anno Domini 1712 impressis in priori ejusdem Sancti Vita pag. 3 sequentem loquitur in modum.

7 Ex his tandem omnibus ulterius inferitur, quam insulse anonymus, nescio quis, scriptor Vitæ S. Cosmæ Melodi patrem Joannis nostri Damasceni Mohamedicæ sectæ ad obitum usque addictum vixisse, adeoque Leonem Allatium perperam nos in Diss. de Joanne Damasceno, et ejus operibus, ad hunc fabulatorem ablegare, ad expiscandas vitæ Damascenicæ circumstantias, quas Patriarcha Hierosolymitanus ignoraverit. Hæc ille. Quæ mihi Vitam diligentius inquirendi calcæ plane non addiderunt; ad aliud de eo fert judicium Leo Allatius in iisdem S. Joannis Damasceni operibus a Lequieno vulgatis, in Prolegomenis quorum titulus: Leonis Allatii de Joanne Damasceno, ex Opere ejusdem Leonis non edito de Libris apocryphis, pag. xxxvi num. lxxiii, in verba: Auctor Vitæ S. Cosmæ Damasceni fratris, quisquis ille fuerit, non inelegans, et ecclesiasticæ historiæ vestigator non imprudens, quique multa de Damasceno (*hæc Lequienus carpit*) a Joanne Damascenicæ Vitæ scriptore prætermissa, aut neglecta, scripto mandavit. Quamvis enim biographus hic de Damasceno agens, ut Lequieno placet, vacillet, fabulatoremque, ut infra videbimus, alibi agat, non evincunt hæc, Vitam S. Cosmæ, quam ex instituto scribebat, fabulosam plane esse; imo vero aliud prorsus decernit Eminentissimus Quirinus in Officio Græcorum Orthodoxorum dissertatione 2 pag. 120, ubi hæc habet: Plura de Cosmæ rebus nobis exhiberet scriptor Vitæ ejusdem ab Allatio citatus, si eum vir doctus publica luce donasset.

A
nec repertum
quint :
hinc Vita
S. Joannis
Damasceni
inhæren-
dam.

8 Utrumque se res habeat, adhibita diligenti inquisitione, hanc, qualiscumque demum sit, lucubrationem eruere non potui; nec enim in numerosa librorum nostrorum suppellectili, aut scriniis, nec in amplissimarum bibliothecarum Indicibus, quamvis de Sancto nostro illiusque scriptis persæpe meminerint, Acta ejus reperire licuit. Quapropter Vitæ sancti Joannis Damasceni, Sancti nostri fratris adoptivi, quæ habetur in Opere nostro tom. II Maii die VI a pag. 111, quæque a Joanne Patriarcha Hierosolymitano, secundum Historiam Chronologicam Patriarchorum Hierosolymitanorum præfixam tom. III Maii, Joanne IV (lege V, ut a Joanne nomine et patriarchali dignitate primo numerum inveniunt, et ad hunc usque Joannem, cujus patriarchatum describit Papebrochius in citata Historia Chronologica pag. XLII, precedenti præbit) conscripta est, potissimum insistere cogor: nec qui ad id adigor, primus sum, cum ante me idem Surio contigerit, ut ipsemet in ultimo suo Trimestri testatur his verbis: S. Cosmæ Majumetani episcopi Acta habes in Vita S. Joannis Damasceni 6 Maii cap. 8, etc. Hæc in Indice Sanctorum mensis Octobris, eadem repetit in Indice Generali hujus trimestris vitiose Sanctum nostrum Mammethranum episcopum appellans. Actis ergo S. Joannis Damasceni potissimum insistam, iisque ea, quæ aliunde innotuerint, superaddam; nec moror hic Cavei in Seculo Eiconoclastico, ad verbum Joannes Damascenus, uti nec Oudini seculi VIII col. 1713 ineptias, quibus Joannem Patriarcham ut scriptorem nugacissimum habent, cum hæc ipsi pro arbitrio effutiant.

Nascitur
Sanctus hic
Hierosolymis
circa annum
674

9 Sancti hujus locus natalis ipsa Hierosolyma fuit, ut non tantum præfert commune Hagiopolitani nomen, verum etiam liquido tradit Damasceni biographus cap. 2 num. 10 patrem S. Joannis Damasceni ad Magistrum ita loquentem inducens: Insuper alterum istum, (nempe Cosmam nostrum) tibi cognominem, quem Hierosolymis oriundum, et in tenera ætate parentibus orbatum, in filium adoptavi spirituales. Ast non ita certum tempus natalitatis, nec unde annum certum eriam habeo, quamvis eum ætate Damasceno seniore dicat Constantinus Acropolita infra citandus, quod et adoptio astruere videtur; solent enim parentes prole orbat, adoptivam sibi prolem adsciscere. Hæc si sic habeant, Sanctus noster, Joannem Damascenum fratrem uno alterove anno natalitate præcedere debuit: ad longius enim tempus istud extendere æquale utrique filio studium, ac mores æquales vetant, uti et alia, quæ infra videbimus. Cum ergo Joannes Damascenus, ut arbitrat Papebrochius Vitæ cap. 1 ad notam b, natus sit circa annum Christi 676, Sancto nostro 674 circiter natalis fuisse debuit, ac proinde seculo partim septimo, partim octavo floruit, quem perperam solus, quod sciam, recentioribus Castellanus (cui fragmentum Vitæ Sancti nostri infra citandum, et rejiciendum suffragatur) in suo Martyrologio Universali seculo IX floruisse ad marginem notat, cum ipsemet Damascenum fratrem VI Maii anno 760 obiisse annunciet.

10 Generis Sancti hujus qualitates indicant Me-

næa præcitata; eum enim ultima paupertate afflictum in familiam a Damasceni patre assumptum fuisse producit, ac Joannem vocatum; verum de his fides penes Menæa sit, cum et in Damasceni biographo, Bucelino, aliisque, quotquot de Sancto nostro agunt, frustra hæc quæras. Eum quidem tenera ætate parentibus orbatum Damasceni biographus asserit, sed de paupertate ac nomine silet, uti et alii, quos plurimos consului, ut Menæorum dicta confirmarem; ast de Sancti nostri genere et consanguineis nemo quidquam, si unum exceperis Allatium in Prolegomenis supra citatis num. XXXVII obiter Stephanum Sancti nostri nepotem ex adoptione scilicet, ac Damasceni fratris uterini filium (ut constat ex hujus S. Stephani Vita tom. III Julii § II pag. 526), his verbis indicantem: Tandem Sabæ monasterium revertitur, videlicet Sanctus noster, clarus ibique miraculis, cum loco præesset Stephanus Cosmæ fratris filius. Adoptivum porro Sanctum nostrum S. Joannis Damasceni fratrem fuisse, ac infantem et pupillum adoptatum, modo e Menæis vidimus, cetera de ipsius pueritia Menæa, aliique silet; ast latius a Damasceni biographo, ut Vitæ cap. 2 titulus præfert: Joannis, et Cosmæ egregius profectus sub magistro Cosma ex Italia adducto commemoratur; verum antequam hunc profectum ex citatis Actis adducam, hic opportunus videtur locus, de Cosmis quædam disserendi ac Sanctum nostrum a magistro cognomine distinguendi.

11 Licet namque titulus modo descriptus, uti et integra S. Damasceni Vita clarissime discipulum a magistro distinguant, nemo mirabitur, quod ea de re quædam dicenda censeam, si hæc Eminentissimi Quirini verba in Officio Græcorum Orthodoxorum Diatriba 2 pag. 118 perpendat: Cavendum est, inquit, ne Cosmam istum cum ejus præceptore, qui Cosmas pariter nuncupatur, permisceamus, quod factum esse miramur etiam a quibusdam in arte critica admodum exercitatis. Quinam autem hi sint, ipse non exprimit; verum ex horum numero Caveum reperio, qui in seculo Eiconoclastico pag. 339 ad verbum Cosmas hæc scribit: Cosmas Hierosolymitanus, ut aliqui volunt Hagiopolites dictus, Italia oriundus, Vir omni politioris litteraturæ genere excultissimus claruit anno Domini 730, a Saracenis prædonibus captus, Damascum abductus est, et a Joannis Damasceni patre in domum receptus, Joanni adhuc juveni præceptor datus, tandem Episcopus Majumæ factus est. Contigit idem Ferrario Novæ Topographiæ in Martyrologium Romanum pag. 73, ubi sic legitur: Majuma.... 14 Octobris Cosmus Hagiopolitanus S. Jo. Damasceni nutritus, Ep. an. D. dcc. Citatque, quod miror, Sur. in Vita Damasceni. Nec distinxerat illos Fabritius tom X pag. 131, ast se ipsum vir doctus corrigi eodem Tomo pag. 217, Caveique errorem indicat his verbis: Hinc emendabis, quæ scripsi supra pag. 131, et doctissimum Caveum, qui ex duobus hisce Cosmis unum facit.

12 Latius Wangnerechius S. J. Presbyter in sua Græcorum Pietate Mariana hæc ipsa pertractat; ipsum audiamus in Prolegomenis pag. 75 disserentem:

AUCTORE
M. S.
e parentibus,
ut Menæa
asserunt,
fortuna te-
nuioris:

E

idem a ma-
gistro

F

cognomine

serentem:

AUCTORE
M. S.

serentem : verum inquit, illud jucundius est, quod Euchologii interpres (cujus nomen apud ipsum expressum haud reperi; est autem citati Euchologii interpres R. P. Goar, Ordinis Prædicatorum, cujus lucubratio anno 1647 Parisiis prodit) eodem folio 541 ait hos sanctissimos fratres « Theodorum atque Theophanem, item Josephum speciatim cum Joanne Damasceno et Cosma Majumensi Episcopo, qui fuerit Damasceni præceptor, componendis hymnis vacasse. » *Monstrato autem sanctum Theodorum et Socios Damasceno ac S. Cosma floruisse posterius, pergit in hunc modum* : Jam vero quod sine veritatis historicæ detrimento dissimulari non potest, Superi boni ! Quis umquam e scriptoribus dixit « Cosmam Episcopum Majumensem, Damasceni præceptorem fuisse ? » Contigit hic tibi Vir docte, quod mihi quoque non semel contigit, antequam ad rem historicam attentior fierem, nimirum duo ejusdem nominis viri, id est duo Cosmæ, deceperunt te suaviter. Audiamus Joannem Patriarcham Vitæ Joannis Damasceni scriptorem, quem item Damasceni sæculo vixisse Baronius probat in rebus anni 749. Hanc autem ipsam Damasceni Vitam a Joanne Patriarcha conscriptam fides interpres Billius operibus Damasceni præfixit a sese conversam. *Relatis porro verbis, quæ Damasceni biographus num. 8 et sequenti suppeditat, ita pergit* : Hæc Joannes Patriarcha de Cosma præceptore, quem nusquam dicit Episcopum Majumensem fuisse. At vero de altero Cosma, quem dixit Hierosolymis natum et cum Damasceno educatum, ac denique ab hoc ipso Cosma monacho Italo, et barbarorum captivo, in omni genere pietatis et disciplinarum una cum Damasceno egregie institutum fuisse, de hoc, inquam, altero Cosma ait Patriarcha Joannes : Eum a Patriarcha Hierosolymitano episcopum Majumæ creatum fuisse, non sane volentem, sed obtemperare coactum. »

distinguitur :

C

13 Eadem omnino de duobus his Cosmis referunt Menæa partim iv Decembris in Vita Sancti Damasceni, partim xiv Octobris in Vita Sancti Cosmæ Episcopi Majumensis. Fuit ergo Cosmas Episcopus Majumensis Sancti Joannis Damasceni non præceptor, sed plane condiscipulus a teneris usque unguiculis, quem tamen episcopum Euchologii interpres fol. 541 confidentissime Damasceni præceptorem appellat. Sed nos de hoc Sancto Cosma origine Hierosolymitano (unde eum Hagiopolitam vocant Menæa) jam egimus supra. *Nempe in Prolegomenis eisdem num. 20. Hæc erudite de utroque Cosma Wangnerechius. Ast evitando Charybdim in Scyllam incidit; ipse enim homonymos Joannes Hierosolymitanos Patriarchas pari, qua Euchologii interpres, ratione delusus confundit : quod enim Joannem Patriarcham Hierosolymitanum floruisse asserat Damasceni seculo cum ab eodem Joannes Damascenus presbyterio sublimatus sit, vero plane est conforme; ast quod idem ipse Damasceni extiterit biographus, a vero est alienum ut ea ipso Baronii, quem citat, loco facile ostenditur : e vivis enim Joannes ille juxta Historiam Patriarcharum Chronologicam hujus nominis III,*

imo IV, anno 749 sublatus erat, ut num. 44 patet, qui ergo Damasceni eo, et pluribus aliis annis superstitis Vitam perscribere potuit? Quod demum Joannes Patriarcha hujus nominis secundum seriem Patriarcharum Papebrochii IV (lege, ut num. 8 vidimus, V) est executus, Vitamque Argumento ex Arabica quadam ac simplicissima narratione accepto luculento exornavit stylo duobus fere seculis post mortem Damasceni. *Hæc Papebrochius num. 3 in Commentario ad Vitam S. Joannis Damasceni prævio.*

14 *Eadem quæ Caveus, et Goarius, ut modo vidimus, Wion habet, uti et Ferrarius demum hodie in Catalogo Generali Sanctorum qui in Martyrologio Romano non sunt, Sanctum nostrum suppresso episcopi titulo annuntians ut supra. Dubia æque ex hoc capite est imago illa Cosmæ, quam inter reliquorum hymnographorum icones, nobis exhibet ex fronte Triodii Venetis excusis Rayæus in Acoluthia Officii Græci præfixa tom. II Junii : exhibetur enim in sinistro latere loco a Christo secundo imago cum hac epigraphe ΚΟΣΜΑΣ; verum Sanctus istic exhibitus ornamentis et insignibus episcopalibus destituitur, quamvis hujus ratio esse possit, ut infra videbimus, Sanctum nostrum hymnographum egisse monachus sui tempore, ut et innuere videtur Rayæus loco citato § III num. 25, cum inter hymnographos cognitos Damascenum, et cum hoc pariter educatum Cosmam postea Majumæ episcopum repomat, ac Acta ejus hodie danda edicat. Nec certior imago altera, quæ exhibetur in Appendice de Hagioplychis Græcorum atque Moscorum, cui dyptichon Constantinopolitanum superscribitur, ac in Opere nostro delineatum conspicitur tom. I Maii pag. LX, uti et penes nos in tabellis ligneis, gypso primum, deinde coloribus, ac denique gummea quadam litura ad splendorem durabilitatemque inductis : Sanctus ergo noster in ectypo, depingitur a sinistro latere, linea secunda juxta Joannem Damascenum quarto loco, nomine circum caput, ut et aliis fit, addito ΚΟΣΜΑΣ.*

15 *De Sancto autem dicto loco delineato Papebrochius pagina sequente tradit : Fuisse eum S. Joannis socium, in sacris hymnis componendis, restaurandisque, vel ex hac conjunctione verosimilius redditur. In Indice vero pag. LXVIII iconem prædictam exhiberi annotans, hæc habet : Cosmas poëta Majumæ episcopus 14 Octob. Gr. et A. Id est Ephemerides Græco-Mosæ. et Appendix de Sancto citato agunt. Licet ergo Sanctus istic exhibitus denuo episcopali ornatu careat, certa tamen Majoribus nostris insedit sententia, episcopum Majumensem iis iconibus designari, quod pondus haud exiguum addit iis, quæ num. 29 de Sancti nostri, quod apud Græcos obtinet, officio, ac cultu sum dicitur. Cum vero de tabellis verbum fecerimus, in antecessum, eas clausas ad collum, cum molis sint modicæ, a Græcis gestari, explicatas vero (plicantur enim aliæ duplici, aliæ triplici plica) e pariete venerationis ergo suspendi solitas fuisse lectorem præmoneo, et latius, quæ ad eas spectant, scire desiderantem, ad locum numero prævio citatum, ne actum agam, remitto. Hæc modo sufficient, de iis enim in-*

D

icon illius
bis in Opere
nostro exhibetur;

E

at sine episcopali ornatu :

A *fra, cum de Sancti nostri operibus agemus, sermo redi-
bit. Ergo, unde digressi sumus, redeamus.*

*illius ac fra-
tris Dama-
sceni sub
magistro
projectus,*

16 *Latus uti num. 18 dixi, Sancti nostri ac
Damasceni sub magistro Cosma cap. 2 Vitæ Sancti
proxime citati exhibetur projectus; en modo verba,
licet ea, quæ ad Sanctum nostrum minus pertinent,
non superaddam: Tunc Joannem veluti aquilam
alæ, sua animi indoles egregia, et studium per
cælum ferebant. Cosmam autem spiritu fratrem,
studio condiscipulum, dixisses navim passis in-
star alarum velis per aquam ferri, ventis secun-
dis spirantibus et puppim infantibus Zephyris.
Ita velocitate ingenii, studique contentione abs-
trusior doctrina omnis illis est comparata, tum
quæ in scribendo versatur, tum quæ in disseren-
do, ac demonstrando. Morum interim disciplina
mentem non excolebant solum, sed turbulen-
tos etiam animæ motus pacabant, et quam
acutos in solem aquila, tam illi oculos irretortos
defigebant in rerum naturas verbis explicatas.
Arithmeticas autem proportionales non minus fel-
liciter sunt assecuti, quam vel Pythagoras, vel
Diophantes ipse. Evaserunt quoque Geometrica-
rum demonstrationum ita periti, ut alii quidam
Euclidæ, aut si qui fuerunt similes, existima-
rentur; poetica vero facultate tam eximii, quam
doctis esse videntur, propter divina quæ conscri-
psere carmina. Sed quantus in astronomicis
esset Joannes, quamquam ipse pauca de inter-
vallis, stationibus, habitudinibus, recessuum æ-
quabili ratione ad brevem rudiorum institutio-
nem exararit, apparet luculente. Talis per omnia
et Cosmas erat, cujus de laudibus orationem aliis
relinquo.*

*Constantini
Acropolitæ
de Sancto
nostro,*

17 *Hæc Patriarcha, qui utinam sicuti Joannis
Damasceni ita et Cosmæ Acta ad calcem usque
perduisset, idque eo magis quod sapientissimi Do-
mini (verba sunt tituli) Constantini Logothetæ
Acropolitæ sermo in S. Joannem Damascenum,
interprete Joanne Francisco de Rubeis Juriscon-
sulto Romano, qui exstat in Appendice ad tom. II
Maii pag. 738 num. 14, id vix, prout dignum est,
feri posse affirmet; hæc enim loco citato scribit:
Cæterum cum super omnes domesticos eum,
nempe Cosmam perceptorem e Saracenorum mani-
bus ereptum, constituisset, et sicut alterum se
coli a cunctis jussisset, tradens ei filios suos,
ipsius quasi filios efficit. Isti erant Joannes splen-
didissimum orationis nostræ argumentum, et ille
qui ante ipsum (en quod supra num. 9 dicebam de
tempore natiuitatis) defectu prolis naturalis fuerat
adoptatus a Mansure, admirabilis, inquam, suo-
que ut nomine, sic et moribus Cosmas, de quo
quid velut in transitu dixerim, quandoquidem si
quis res ejus susceperit ex proposito recensendas,
vix eas, prout dignum est, exequetur. Ego
autem de eximio Cosma in presentiarum dicere
omitto, differens et in aliud tempus rejiciens, qui
enim de uno pro dignitate dicere non valeo, qua-
lisnam existerem, in alterius actionibus ad placi-
tum immoratus? Ea igitur, quæ ad Cos-
mam spectant, prætereo, ægro quidem animo
ferens, quod simul ambobus nequeam intendere,*

C

et res ab eis gestas utraque, ut dicitur, manu
complecti, unaque oratione enarrare prærogati-
vas utriusque, aut potius divina opera, actaque
egregia.

18 *Hæc sane illustris viri de Sancto nostro ju-
diciu[m] satis indicant; num autem, ut innuit, alium
umquam de eo Sermonem habuerit, me latet, saltem
illius non meminuit Caveus in Seculo Scholastico ad
verbum Constantinus pag. 250, ubi hujus operum
Catalogum exhibet. Pergit modo Damasceni biogra-
phus Sancti hujus scientiam, et præcipue theologiam
extollere; quamvis vero S. Cosmæ hic non memi-
nerit, parem tamen eum in his Damasceno fuisse,
ea, quæ supra vidimus, facile evincunt, imo ipsemet
præceptor filios patri restituens utriusque scientiam
commendat num. 13 his verbis: En, inquit patri,
quod cupiebas, id consecutus es: hi me pueri
doctrina antecellunt; neque enim satis ipsis fuit,
magistrum æquasse, sed ingenii magnitudine,
conatibusque numquam remissis, Deo autem
præcipue sapientiæ donum ipsis adaugente, ad
Philosophiæ altius quam ego vestigium sunt
evecti. His subnectit Damasceni biographus senioris
Cosmæ ad monasterium S. Sabæ recessum, ac patris
Joannis Damasceni mortem, de Sancto nostro nihil
interserens toto illo tempore, quo S. Joannes Da-
mascenus in patris defuncti locum susceptus, proto-
symboli dignitate exornatus fuit, quod tempus inte-
rim variorum annorum curriculum complecti debuit:
verum Cosmam nostrum fratris sui lateri adhæsisse,
eique, quem infra eo tempore Iconoclastarum hære-
sim convellere incipientem videbimus, auxiliatrice
manu adfuisse, quamvis nullibi reperiam monumen-
torum defectu, suspicor tamen vehementer, cum eos
simul ad ejusdem S. Sabæ Lauram, (cujus brevis
descriptio habetur in Opere nostro tom. III Martii
pag. 166 in Vitæ SS. Joannis, Sergii, etc., Com-
mentario prævio, num. 1) secessisse Damasceni bio-
graphus in hunc modum enuntiet.*

AUCTORE
M. S.

*ac S. Joannis
Damasceni
biographi de
illius scientia judi-
cium:*

E

19 *Igitur Damascenus uti nudus de materno
exiit utero, sic excessit e mundo ceteris omnibus
præterquam veste necessaria spoliatus, talis
Hierosolymam adiit, ubi adorata, quo par erat
cultu, sacrorum locorum majestate, perinde ac
divina siti flagrans cervus, in solitudinem con-
cedens, divini Sabæ Lauram attigit, habens non
itineris tantum, sed et consilii sui comitem ac
socium Cosmam, quem prius ejusdem educationis,
ac institutionis habuerat participem. Diceres illos
esse sacrum par, quod simul ad Christi jugum
curreret, ut illi colla subjicerent. Quo autem anno
recessus iste contigerit, Damasceni biographus non
exprimit, verum Papebrochius in Patriarcharum
Hierosolymitanorum Historia Chronologica præfixa
tom. III Maii pag. 35 in Joanne III cum anno
Christi 730 his verbis collocat: Idque aliquamdiu
post habitum monasticum assumptum a Dama-
sceno, hunc vero assumpsit sub anno 730, ni
fallor, quadragenario (imo quinquagenario) major.
Ast idem Papebrochius in Commentario prævio ad
Vitam S. Joannis Damasceni num. 13 Sanctum
hunc circa annum ætatis suæ 40 inter publicæ pro-
curationis negotia pro cultu sacrarum imaginum*

*una cum
Damasceno
fratre S.
Cosmas
F*

satagere

AUCTORE
M. S.

satagere cœpisse scribit: quid vero ipsum ad hanc ultimam Chronotaxim ita statuendam impulerit, non facile dicam; cum enim Damascenus natus sit, ut ad marginem notat, et in articulo dicit, circa annum Christo 676, huic si addamus 40, annum Christi habebimus 716, quo tempore nullus, certo non imperator, imagines sacras oppugnabat; hinc Damascenus, cui resisteret, eo tempore non habebat.

monasterium
S. Sabæ in-
greditur,

20 At per inadvertentiam Papebrochium (si error non sit penes typographum) aut quadraginta scripsisse pro quinquaginta, aut initium Leoninæ persecutionis cum ejusdem regni initio confudisse videtur; cum tamen constet apud Historiographos, quod apprime noverat Papebrochius (ut videre est in Opere nostro ad diem 25 Februarii in Actis S. Tarasii pag. 572, xxvii ejusdem mensis in Actis S. Procopii atque sæpius alibi) Leonem hæresim, quam ante imperium sibi proposuerat, imperatorem per novennium callide dissimulasse, ac decimo demum anno, qui cum Christi 726 fere concurrebat,

B

per edicta publica inchoasse: cui ab exordio verosimilius Damascenus, et forte Sanctus noster restiterunt. Porro recessum ad monasterium ante annum 730 contingere non potuisse Lequienus (quem miror prædictam Papebrochii inadvertentiam non indicasse, cum et verba Notæ ultimæ ad caput 3 Vitæ S. Joannis Damasceni, substituendo, recte tamen, 18 pro 11, describat, et alibi in eadem Vita minutione non prætereat) satis clare ostendit, cum Damascenum anno Christi 730 etiamnum Damasci floruisse his verbis pag. 9 Vitæ S. Joannis Damasceni probat: Alteram nempe Epistolam post hanc composuit amicorum gratia, qui obscuritatis aliquid in priori repererant, quod quidem præstitit anno Christi 730, quo Germanus solio detrusus est a Leone, de hoc siquidem facinore Damascenus conqueritur his verbis: « Nunc quoque B. Germanus, cum vita tum doctrina refulgens, affectus plagis est, inque exilium pulsus » Verba hæc sancti Joannis Damasceni et Baronius ad annum Christi 730 recenset, licet dextræ abscissionem æque ac ad Lauram S. Sabæ recessum ad annum 728 præmature referat.

C

circa annum
Christi 730,
aut 731,

21 Eadem, quæ Lequienus, Theophanes quoque ad annum 730 his verbis tradit: Tum vero Damasci Syriæ Joannes Chrysorrhœas Mansur filius, doctor egregius, sanctitate vitæ æque ac doctrina fulgebat. Cum ergo Damasci adhuc floreret, duabus numero præcedenti dictis Epistolis tertiam superaddidit Damascenus, quarum vim ferre non valens imperator per calumniam egit apud Saracenorum Damasci principem, Joannemque proditionis accusavit, qui barbarus credulus nimis Joannis dextram præscindi jubet, qua miraculose ope divæ Virginis restituta, tandem, ægre licet, monasterii adeundi a principe obtinuit facultatem, quæ omnia Sanctum nostrum cum Damasceno fratre, aut finiente anno Christi 730 aut ineunte 731, monasterium S. Sabæ, idque in veteri Laura, adisse probant: ulterius enim hunc ingressum differre, tum quæ infra dicuntur de Sancti nostri episcopatu, tum ea quæ Theophanes de Theodoro Mansuris filio, Damasceni verosimiliter patrueli ad annum Christi 736, Baronius autem et

Pagius ad annum Christi 734 narrant, non sinunt: Hoc enim anno, inquit Theophanes, Theodorus Mansuris filius, verosimiliter Damasceni in dignitate successor, ad deserti loca relegatus est. Cum ergo Theodorus, antequam ei crimen aliquod objiceretur, quod machinatione Leonis factum suspicatur Papebrochius, quodque occasione sacrarum imaginum contigisse anno 734 ad marginem edicit Pagius, per aliquot annos protosymboli dignitatem gesserit, anno 730 finiente, aut 731 inchoante, ingressus iste necessario videtur figendus, quo tempore Sanctus noster annum ætatis suæ fere 56 numerabat.

22 Consonat hæc Maimbourgus in Historia de Iconoclastarum Hæresi tom. I pag. 171, ubi hæc fere Gallicè habet ad annum Christi 731: Post hæc (præmiserat Damasceni dextræ amputationem) subito evigilans, manum ita perfecte reperit restitutam, ut usum illius ut ante haberet, circulus tantum perspiciebatur, qui locum, quo ictum manus receperat, ostendebat, ne (quod factum Damasceni biographus ait) dici posset alterum ipsius loco substitutum, penam pertulisse: urbs integra ab his, qui eum domi divinas laudes decantantem inaudierant, instructa, ad spectaculum accurrit, ipsemet califa de illustri miraculo edoctus, in hujus qualitatis viro rem intueri voluit, dilucidæ non poterat resistere veritati, quippe nec negari, nec rejici poterat: ergo injustitiam ac præcipitantiæ suam fassus, Leonis infame crimen detestabatur, honoremque Sancti Joannis innocentiae debitum exhibebat, ac quidquid, ut Sanctus dignitatem pristinam reassumeret, adhibebat, verum precibus tandem Sanctus vicit humillimis, ac a principe obtinuit, se ipsum pro libitu divinis tradere obsequiis. Hinc distributis quibus abundabat bonis, partim pauperibus, partim ecclesiis, ut debitum qua gratiæ, qua naturæ impleret, partim consanguineis, ad celebre S. Sabæ monasterium recessit. Hæc laudatus Maimbourgus, qui de Sancto nostro ne verbum quidem interserit; nec obstat, quod idem auctor de sancti Joannis Damasceni presbyterio hoc anno agat, cum hanc ipsum dignitatem, non nisi longo religiosarum functionum exercitio instructum, esse consecutum clarissime edicat.

23 Verum his utcumque firmatis, refragari videtur Lequienus novissimus Damasceni Operum editor in prima ejusdem Sancti Vita pag. 9 ubi epistolares adhortationes a Papebrochio desideratas, eas ipsas tres Orationes de imaginibus esse asserit, citatisque Orationibus sic pergit: At vero gravis me incessit suspicio, Joannem jam tunc in clerum Hierosolymitanum fuisse cooptatum, antequam Leo imaginibus sacris bellum indiceret, atque adeo monasticæ vitæ dudum ante hac nomen dedisse. Verum qua ratione hæc suspicio subsistere queat, non video; nam certo Damascenus simul non egit Monachum et Protosymbolum, nec manus ipsi certo laico præcisâ fuit, nisi machinatione Leonis modo Iconomachi; proinde, ni totam Damascenicæ Vitæ structuram convellere velim, huic suspitioni subscribere nequeo. Imo nec ipsemet Lequienus eandem firmam habet, dum Orationem de Annun-
tiatione

D

cui calculo
Maimbour-
gus suffra-
gatur,

E

F

nec ei obest
Lequieni su-
spicio.

A *tiatione Divæ Virginis, quæ suspicandi ansam dederat, sub Leone Copronymi filio, qui non sic ut pater impius fuit, dictam fuisse, suspicari se posse asseverat. Chronotaxi ergo datæ, cum verosimilior appareat, nec certa haberi queat, insisto, et recessum Sancti nostri, uti et Damasceni ad monasterium anno Christi 730 exeunte, aut 731 ineunte, contigisse opinor.*

§ II. Sanctus Monachatus sui tempore hymnographum agit; qualis ea arte exstiterit ostenditur; opera illius enumerantur.

S. Cosmas hymnographum agit, uti et

B

Qui, qualesve Sanctus noster ac Damascenus frater albo monasterii S. Sabæ tot sanctorum seminarium adscripti, fuerint, toto capite 4 pertractat Damasceni biographus, et quamvis Damasceni, quem unicum suæ descriptionis argumentum vocat, virtutes præcipue deprædicat, per omnia tamen Cosmam ei similem extitisse, non est, cur ambigamus, cum eum modo talentis sibi concessis, ut servum bonum negotiantem conspexerimus, biographusque non Cosmæ, sed Joannis Damasceni gesta ex instituto perscribat: imo vero de Damasceni lucubrationibus agens Patriarcha profitetur aperte, et ait cap. 4 num. 35: In his laboribus adiutorem fraterno amore habuit, quem a Spiritu divino fratrem acceperat, Cosmam, virum ornatissimum, suæque eloquentiæ, institutionis et exercitationis participem. Monasticis porro virtutibus instructi, et viam mandatorum Dei perfectius percurrere edocti, cura magistri, cui eos hactenus subsuisse Damasceni biographus num. 23 et 24 refert, exempti sunt. Quod quidem quoad Damascenum Deiparæ monitu contigisse affirmat cap. 5 num. 32 Patriarcha; cumque præcipue de sacris canticis Sancto nostro, æque ac Damasceno, forsitan componere per magistrum interdictis, agat visum est verba Divæ Virginis e laudato biographo hic describere, idque eo lubentius, quod hanc epocham esse putem, qua Sanctus noster, quod de Joanne testatur Patriarcha, ac de Sancto nostro Fabritius infra citandus asserit, hymnographum agere incæpit.

Divæ Virginis monitu illius frater Joannes Damascenus:

C

25 Sic ergo: Fontem, ait seni, cur obturasti tam suaves latices emanaturum, tam limpidos, tam copiosos, tam dulces? Daturum aquam animis, ea, quæ de petra mirabiliter erupit in solitudine, præstantiorem, aquam, cujus desiderio captus est David, aquam Samaritanæ, et a Christo promissam? Permite fontem fluere, fluet enim uberrime, et orbem pererrabit universum, ingentique flatu hæreseon obducat maria, eaque in admirandam dulcedinem convertet. Qui sitiunt, ad aquam festinanter eant, et qui puræ vitæ carent argento, affectionibus suis ad pretium distractis, mercentur a Joanne, (imo et a Cosma), opinionum et operum sinceram puritatem. Propheticam ille citharam, ille Davidicum

Tomus VI Octobris.

apprehendet nablium; ille cantica canet nova, cantica Deo Domino: Moseos carmen vincet musicis suis modis, vincet Mariæ tripudium: fabula dicentur inutiles Orphei cantus. Spiritalem ille cœlestemque intendet melodiam. Ille Cherubicos hymnos assectabitur, et cunctas ecclesias, filias scilicet cœlestis Hierusalem, juvenculas faciet tympanistras, quæ Deo carmen canant, ad Christi mortem, et resurrectionem annuntiandam... Hæc et Sancto nostro convenire ex sequentibus patebit. Cum ego de S. Cosmæ scientia melodica verba fecerim, qualis ea arte exstiterit, paulo latius ostendam.

26 Sanctum hunc omni scientiarum genere excultum, instructumque et ex Menzis, et ex Damasceni biographo vidimus; verum qualis quamque celebris in arte melodica fuerit, ac hymnographica, indicat commune Melodi, uti et Poetæ nomen, quorum uno saltem ab omnibus, qui de illo agunt, qua Martyrologis, qua scriptoribus aliis insignitur: Martyrologos supra vidimus, modo scriptores, quos de illo legi (omnes supervacaneum, quosdam autem producere necessum reor) qui uno ore Sancti nostri eximiam in hac arte peritiam dilaudant, videamus. Et imprimis Leo Allatius de Libris Ecclesiæ Græcæ Dissertatione 1 pag. 70 ex Nicephori Calisti Synaxario nondum edito ait: Hoc vero die, ita Deo annuente, Triodion incipimus.... Primus omnium illud, tres inquam, odas in figuram, ut existimo, sanctæ ac vivificæ Trinitatis excogitavit magnus Poeta Cosmas in magna sanctaque passionis Domini, et Dei, et servatoris nostri Jesu Christi hebdomade. His similia Eminentissimus Quirinus in Diatriba secunda de Hymnis quadragesimalibus Græcorum, eorumque auctoribus pag. III habet: Jam vero, inquit, hymnographos, quo ordine in Barberino codice occurrunt, recensentes, ad Cosmam primum Triodii auctorem devenimus. Probatque Melodi nomen Sancto nostro, uti et Damasceno, ac Theophani, convenire ex Cedreno in Compendio Historiæ ad annum x Leonis Isauri, mihi pag. 456 imo Fabritius Tom. X pag. 217 eundem vocat: Inter Melodos ecclesiæ Græcæ longe celebratissimum.

27 Consonat præcedentibus Casimirus Oudinus, ab auctoribus ita in hanc rem habens Tom. I col. 1785: Vir fuit elegantissimi ingenii, potissimum excellens hymnis, carminibusque Græcis concinnandis. Pari modo de Sancto nostro loquuntur Damasceni biographus, Bucelinus, Lequienus, Caveus, et, ut statim dicebam, quotquot de Sancto nostro agunt; ast præ reliquis, paucis multa complexus, Suidas ad verbum Ἰωάννης Δαμασκηνός, Joannes Damascenus. sequens S. Cosmæ exhibet elogium ad medium articuli: Eodem etiam tempore Cosmas Hierosolymitanus floruit vir ingeniosissimus, et omnino spirans illam suavem modulationem musicam. Illi autem canticorum canones Joannis, et Cosmæ nullam cum aliorum scriptis comparisonem admiserunt, nec admittent, quamdiu nostra vita transigetur: sed hactenus incomparabiles fuerunt, sic in perpetuum eunt*, quamdiu homines vivunt. Plura se dicturum Dissertatione citata pag. 77 spondet

AUCTORE M. S

B

F

an erunt?

AUCTORE
M. S.

Leo Allatius his verbis: Frustra itaque hic plura de Cosma congererem, res est satis aperta. Spondeo tamen me plura dicturum in eo, quem prae manibus habeo tractatum, de Melodis Græcorum. Verum Tractatus iste, quod sciam, hucusque lucem non aspexit, ut et in humanissimis suis, Majoribus nostris Roma transmissis, litteris R. P. Possinus asserit his verbis: De Melodis Allatii, quod erat alterum mandati caput, longam et hactenus irritam inquisitionem habui, nusquam repertus est is liber, et multi negant, volumen ullum umquam eo titulo vulgatum. Consentanea his Cardinalis Quirinus Diatriba numero precedenti citata pag. 132 habet, uti et brevius pag. 135 in hunc modum: An hactenus lucem viderit Melodorum Græcorum Historia, quam idem Fabritius ab Urbano Godfrido Sibero Academia Lipsiensis doctore parari scribit Bibl. Gr. Vol. VIII pag. 820 et alibi mihi incompertum.

variis,

B

28 Sufficiens ergo, quæ citata Dissertatione laudatus Allatius pag. 72 ita in hanc rem habet: Quid hic de Thomis et Cosmis argutatur? Quis Cosmam Majumensem episcopum præcipuum inter Melodos, et Hymnographos, dummodo Græcorum libros inspexerit, ignorat? Imo, ut breviter rem conficiam, quanti fecerit scientiam S. Cosmæ hymnographicam ecclesia Græca, ex sequente Typici Regula VII, quam Græce, æque ac Latine propono, evictum reddo; ita hæc apud eminentissimum Quirinum Diatriba citata pag. 136 et 137 habet: Ἰστίον δὲ καὶ τοῦτο, ὡς εἴπερ ἔχει τὸ Μηναῖον ἐν κνήμῃ Ἁγίου τῆς Κανόνας διαφόρων Ποιητῶν, εἰ μὲν ἐστὶ Κανὼν ὁ τοῦ κυρίου * Κοσμά, προκριτός, εἰ δὲ τοῦ κυρίου * Ἰωάννου, καὶ ἕτερον, τοῦ Ἰωάννου προκρίνεται, εἰ δὲ τοῦ κυρίου * Θεοφάνους, καὶ ἕτερον, ὁ τοῦ κυρίου * Θεοφάνους προκρίνεται, προτιμητέος γὰρ ἐστὶ τῶν ἄλλων, εἰ δὲ τοῦ κυρίου * Ἰωσήφ, οὗτος τῶν λοιπῶν προτιμητέος Ποιητῶν. Quæ latine, ut ibidem Quirinus præmittit, sic sonant: Si Menæum habet in memoriam alicujus Sancti Canones variorum Poëtarum, si Canon adierit Domini Cosmæ, eum aliis anteponendum, si domini Joannis, et aliorum, eum, qui Joannis est, anteponi, si domini Theophanis, et aliorum, domini Theophanis anteponi, ille enim ante alios honorandus est, si domini Josephi, eum reliquis Poëtis anteponi. Et hæc quidem omnia de Sancto nostro, et non de magistro homonymo, quod hic notasse sufficiat, evidenter agunt.

ac Menæis

29 Modo dictam Sancti nostri scientiam prolixo Menæa celebrant Officio, quapropter pro specimine aliquot Strophas, prout eas Eminentissimus Quirinus Latine reddidit, huc transferam, cum una eum apud Græcos cultu ecclesiastico gaudere clare innuant, ac probent; en igitur priores Diatriba citata pag. 112: Radiis spiritus mentem collustratam gerens, splendidius apparuisti, o admirande, verborum tuorum decore cuncta exhilarans, edocensque Salvatoris miracula, quæ divina virtute operatus est, nec non passionem, quam pro nobis spontaneæ pertulit, utpote benignus, celebrare Lætos indue vultus, ecclesia, et filios advoca, ut de sublimi preconio una lætentur.

Spiritalis enim cithara, divina lyra ad mysticam mensam omnes invitat, canticorum ejus mellifluas et divinitus resonantes Melodias proponens, Cosmas divinus, atque gloriosus. . . . Tubæ instar, o Beate, salutarem Christi passionem, et miracula, pariterque Immaculatæ dormitionem modulatus es, omnesque exhilarasti, o Cosma, dulci atque suavi sermonum tuorum concentu. . . . Organum spiritualium canticorum sonum jucundum emittens, divinitus resonans lyra, et blanda hymnorum intellectualis tibia, plures voces reddens cicada, blandi canoris luscina, sapiens Cosmas melodias suas divinitus inspiratas hodie fidelibus proponit.

30 Cithara mollis, suave resonans hirundo, inclyta musici modulaminis chorda, divinatorum spiritus oraculorum calamus velociter scribens, dogmatum thesaurus, suavius cantorum decus Hymniloquorum princeps, magistrorum contubernalis, harmonica et rectissima spiritualium cantionum norma, bene resonans tuba, præclara odorum modulaminis origo, Angelicæ hymnodicæ æmulator, ecclesiæ Christi exornator Cosmas, hymnis mihi exornetur. . . . Sapientia domicilium effectum cor tuum, Cosma celeberrime, hymnos Deo dignos eructavit, et divinatorum canticorum rivos, ceu motus a spiritu fons, luculenter effudit, quibus haustus ecclesiæ alumni, te sacris prosequimur hymnis, tamquam spiritualium cantorum coryphæum. Alia plura hujusce generis ibidem subsequuntur, quæ omnia, ne hac in parte nimius sim, cum Cardinali Quirino, cujus fere verbis utor, omitto, ac ad opera et lucubrationes, quæ Sanctus noster monachus sui tempore inter dilectas S. Sabæ solitudinis delicias elaboravit, investiganda, ac enumeranda, me transfero.

31 Verum antequam distinctius de iis agam, denovo revocandum in memoriam est, quod supra attigimus, nempe Sanctum nostrum cum præceptore homonymo etiam ab eruditissimis perperam confundi, ex quo prodiit, ut hujus alii fecerit secerni nequeat. Audiamus paucis de hisce disserentem Fabritium Tom. X pag. 218; de Sancto enim nostro agens, hæc habet: Hymni tamen Cosmæ, quibus utitur ecclesia Græca, plerique tribuuntur Cosmæ non episcopo, sed monacho, ut seniore etiam Cosmam in hoc genere elaborasse credibile sit, et interjecto tempore, utriusque lucubrationes confundi, vel ad unum referri contigerit; vel Hierosolymitanus etiam appellatur monachi nomine, monachus quod ante episcopatum (et id est, quod supra num. 24 dicebam) plerosque hymnos composuisset. Paria fere habuit Ceillier Tom. XVII pag. 731; in hoc tamen Fabritio dissonus, quod hymnos plerosque attribui dicat non Cosmæ monacho, sed seniori, id est Sancti nostri præceptori ac proinde Sancto non quidem omnes, sed plerosque hymnos abjudicat. Veram num reipsa abjudicandi sint, paulisper inquiramus.

32 Imprimis nullum hujus suæ assertionis Ceillierius adfert fundamentum, nec ullum sibi consentientem citat auctorem, quem nec ego reperi: distat enim quam longissime ab eo, modo citatus Fabritius

D

protixæ celebratur;

E

denovo a magistro distinguitur,

F

eique prima pars in hymnographia tribuuntur; licet et magister

tius

A *tius, qui quidem plerosque hymnos monacho, quod et Sancto nostro convenit, non vero seniori, quod uni quadrat magistro, tribui asseverat, auctores vero alii in rebus Græcis æque versati ac periti, Sanctum nostrum in his ipsis mirifice extollunt, quod ut probem, non piget Allatii verba supra citata repetere: Quid hic, ait, de Thomis et Cosmis argutatur? Quis Cosmam Majumensem, nota, episcopum præcipuum inter Melodos et hymnographos, dummodo Græcorum libros inspexerit, ignorat? Confirmat modo dicta Eminentissimus Cardinalis Quirinus, e quo supra citatas descripsimus Strophas: hic enim Sanctum nostrum clare a magistro distinguens, ei, non vero præceptoris Strophas enumeratas applicat; cui consonat Bibliotheca Patrum num. 35 citanda. Ad hæc hymnographos, quem Græci dilaudant, ecclesiastico apud eos cultu gaudet, ut Strophæ aliquoties citatæ probant, quod de seniore nec Majores nostri, nec ipse reperi. In hoc ergo Ceillierium hallucinatum puto, quod monachum legens, ac Sanctum nostrum episcopali characterè insignitum sciens, quæ monacho tribuebantur, ea ipse seniori attribuerit, quod, ut magis judicem, facit, eundem Ceillierium de Sancti nostri monachatu loco citato, ne minimum quidem inuisse.*

B *Licet ergo Cosmam seniore quædam scripsisse, imo et hymnographum egisse, inficias non eam, cum id plerosque inter auctores conveniat, palmam tamen cedat discipulo ex dictis, oportet. Quo vero tandem fato contigerit, hos duos viros, eorumque opera confundi, prolifica haud opus est indagare; id enim efficere natum est, commune utrique Cosmæ nomen, cui superadditum legebatur Hierosolymitanus: senior enim talis abbati dignitate, Sanctus vero noster origine erat; insuper uterque et quidem ejusdem monasterii monachus erat, ac monachus sui tempore hymnographum agebat, et, si Oudino credimus, Sanctus noster æque ac præceptor illius abbati dignitate refulsit, quæ, quam facilem utrumque Cosmam confundendi subministrant ansam, quisque perspicit, dummodo, leviter licet, prædicta consideret. Opera ergo Sancti nostri, prout ea auctores exhibent, enumerabo; quamvis ea, ut illius genuina, ac indubitata asserere non valeam, iis tamen, quæ cum sancto Joanne Damasceno elucubravimus exceptis: ea enim nec Sancto nostro abjudicari, nec ad magistrum, seu seniore Cosmam transferri queunt.*

C *Hæc ergo S. Cosmæ opera, utrumque confundens, exhibet nobis supra citatus pag. 339 Caveus: Scripsit hymnos tredecim in præcipuas anni festivitates, ea arte compositos, ut initiales litteræ omnium sententiarum, quibus unusquisque hymnus constabat, in unum collectæ sententiam quamdam breviusculam, hymno præfixam efformarent. Secundo ἀσματικοὶ κανόνες, canones cantus, in his non infimum locum meretur Triodion, seu canticum tribus odis constans. Ast latius eadem enumerat Oudinus, Sanctoque nostro adjudicat: ea enim, quæ enumerat, Cosmæ Hierosolymitani sunt, cujus Suidas cum laude meminit, quique Joanni Damasceno fuit amicissimus, quo hortatore multa Damascenus scripsit, ut constat*

ex Epistola præfixa logicæ S. Joannis Damasceni, quique episcopus Majumensis ex abbate factus fuit. Quæ omnia Sancto nostro, si unicum forte abbatibus titulum dempseris, conveniunt. En modo, quas ipsi lucubrationes attribuat: Habemus, inquit, Hymnos istius Cosmæ tredecim Latinos, quos ad præcipuas anni festivitates composuit, extantes tum in Operibus S. Joannis Damasceni, tum in bibliotheca Sanctorum Patrum tom. XII ultimæ editionis Lugdunensis pag. 734, (mihi in editione Lugdunensi anni 1677 a pag. 737.) Secundo. Inter Mss. codices Bodleianæ bibliothecæ in Mss. Baroccianis, extat Codice 110 pag. 1 Octoëchus Cosmæ, et Damasceni, cum expositione Theodori Prodromi. Et a pag. 182 ad 334 Hymni Cosmæ et Damasceni, cum expositione ejusdem. Tertio. Triodion quo Græci in divinis Officiis utuntur a Septuagesima usque ad octavam Pentecostes, ab isto Cosma Hierosolymitano compositum dicitur, a sanctis autem Theodoro et Josepho studitis auctum, ut observat Aub. Miræus in Auctario de Scriptoribus ecclesiasticis. Mihi pag. 221 ubi ait: In hujus liminari pagina legitur, librum illum exaratum esse a S. Cosma.

35 *Pergit Oudinus enumerare Opera Sancti hujus, quæ extant in Bibliotheca Vindobonensi, quæ a citatis apparent non differre, ac tandem subdit, hæc nondum memorata: Canon paracleticus ad Christum proxime citatæ Bibliothecæ Codice ccl. xxxix; ac Codice clxxxvii Ἐκφρασις, sive enarratio Metrica singulorum totius Davidici psalterii psalmorum. De qua hæc Fabritius tom. x pag. 218. Necdum lucem vidit Cosmæ Hierosolymitani Metaphrasis psalmorum Davidis versibus politicis; qui si idem est Cosmas, nullum antiquiorem novi, qui illo versuum genere usus fuerit. Genus horum versuum obscurum satis est: multa de his erudite congerit Du Frenius dominus du Cange in Glossario ad verbum Politicus; ad quem lectorem, hæc si scire voluerit, remitto. Ex his Sancti nostri lucubrationibus prelum subiere Hymni tredecim, extantque in Bibliotheca sanctorum Patrum editionis Lugdunensis tom. XII a pag. 737, ac Sancto nostro, quamvis nec Sanctus, nec episcopus (quod contra Ceillierium observa) vocetur, liquido adscribuntur: alterum enim ab altero plane distinguit; nam Sancti nostri elogio ex Suida relato, hæc subdit: Alius fuit Cosmas abbas Hierosolymitanus isto nostro antiquior, cujus mentio est in prato spiritali Joannis Moschi cap. 40. Hymni hi Græce acrostichici sunt: singulorum namque versuum prima littera versiculum breviusculum hymno præfixum constituit; at in versione Latina interpret id neglexit. En primam, ut loco citato exhibetur, Græcam acrostichin:*

Χριστὸς βροτῶδες, ἥνωπερ Θεὸς μένη.

Christus mortalis factus; quod erat, Deus manet.

36 *Hoc vero ordine hymnos hos Bibliotheca Patrum recenset; primo titulus nullus, sed dicta præfigitur acrostichis. Secundus: In Dei apparitionem inscribitur. Hunc tertius excipit: In magna secunda scilicet feria. Quartus: In magna tertia.*

Quintus:

AUCTORE
M. S.

E

Oudinus,
Hymnosque
illius XIII

F

Bibliotheca
Patrum ex-
hibet.

in hac arte
quid elabora-
rit: hinc ta-
men difficul-
ter Opera
illorum dis-
tinguuntur;

enumerant
ea Caveus, et

AUCTORE
M. S.

Quintus : In magna quarta. *Seclus* : In magna quinta feria. *Septimus* : In magna parasceve. *Octavus* : (In magnum Sabbatum habet tom. x pag. 334 *Fabritius*) In eandem diem. *Nonus* : In Pentecosten. *Decimus* : (*Rectius Fabritius loco citato* : In transfigurationem Domini nostri Jesu Christi) In eandem festivitatem. *Undecimus* : In Dominica palmarum. *Duodecimus* : In exaltationem Sanctæ crucis. *Decimus tertius* : In occursum, videlicet in secundum carnem adductionem Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi; seu in festo Purificationis more nostro. Specimina hæc sunt solidissimæ institutionis ac eminentis pietatis, cujus apicem Monachus etiam tempore attigisse virum Sanctum demonstrant, ac qua religione, quodque dilectionis æstu in Deum, sanctissimamque Virginem Matrem ferretur, edicunt. Hæc ergo sunt, quorum notitiam nacti sumus, plura quamvis verosimilius Sanctus noster scripserit, partemque in operibus S. Joannis Damasceni, pro cultu sacrarum imaginum dimicantis, fortassis haud modicam habuerit; id enim Papebrochius, qui Damasenum cum Sancto nostro canonibus scribendis inclausisse asserit, affirmat, et Menæa die iv Decembris in S. Joannis Damasceni Elogio, Sanctum nostrum post multa relicta scriptorum monumenta in pace tandem quievisse, asserunt; quod et Bucelinus, cui Acta forte præluxerunt, confirmare videtur. Hæc igitur inter doctrinæ et pietatis exercitia Virum sanctum Monachus sui tempus transegisse opinor; verum num interea Abbatiali fuerit honoratus officio, non habeo, unde evictum reddam; tacet enim Damasceni biographus, tacent reliqui omnes, unum dummodo exceperis Oudinum, qui titulum hunc ex Caveo, ut suspicor, Sancto nostro affingit: Caveus enim utrumque Cosmam perperam confundens, Majumensem episcopum Abbatem fuisse, ante ipsum scripserat: ut sit, solius Oudini testimonio Sanctum hunc Abbatem extitisse, asserere non valeo.

C

§ III. Majumenorum episcoporum Catalogus qualiscumque exhibetur: ad episcopatum Sanctus noster evehitur. cujus initium utcumque figitur.

Majumena
sedis præsu-
les cogniti

Elapsi igitur ab ingressu monasterii S. Sabæ, quem anno Christi 730 aut 731 innectendum vidimus, annis aliquot, Cosmas quidem, inquit Papebrochius in Commentario prævio ad Vitam S. Joannis Damasceni num. 13 ab Joanne Hierosolymitano Patriarcha factus est, post Petrum Martyrem, episcopus Majumæ circa finem Leonis, vel initia Copronymi. Verum his tantisper relictis, ea quæ de Majumensibus episcopis innotuerunt, præmittimus. Episcopalis itaque Majumæ sedes, si non una cum loci religione, haud multo tamen post sumpsisse videtur exordium, ut innuit Lequienus Majumensium episcoporum exhibens in suo Oriente Christiano tom. III col. 621 Catalo-

gum: Et quamvis, inquit, vix dubitandum sit, quin Majumensi ecclesiæ a tempore suæ conversionis ad Christum sub Constantino Magno, usque ad Theodosium per quinquaginta circiter annos aliquot præfuerint episcopi, nullius tamen illorum notitiam adepti sumus ante Zenonem, quem ideo primum statuimus. Cum ergo nec ipse anteriorem repererim, Lequieni Catalogo insisto, et hunc S. Zenonem, de quo plura Sozomenus, quemque in Opere nostro dabimus cum Martyrologio Romano hodierno 26 Decembris, primo loco repono: hunc exceptit Paulianus, qui in Actis Synodi primæ Ephesinæ ad annum 431 legitur tom. III Conciliorum Labbeanorum col. 468 Παύλιανός ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ Παλαιστίνης τῆς πρώτης εἰσε. Paulianus episcopus Majumæ primæ Palæstinæ dixit. Idem etiam recensetur ibidem col. 400, 541, et 604. In nonnullis hujus Concilii Actis Latinis, ac apud Marium Mercatorem Paulinianus appellatur. Huic successit Paulus, qui in latrocínio Ephesino anno 449 pro Dioscoro stetit, ut ejusdem Acta lecta in Concilio Chalcedonensi Act. I fidem faciunt: illius nomen exprimitur tom. IV Conciliorum Labbeanorum col. 118. καὶ Παύλου Μαΐουμᾶ, et Paulo Majumensis civitatis, uti et col. 311 ibidem.

38 Sequitur hunc in dicto Catalogo Procopius; alium autem eum fuisse ab episcopo urbis Gazæ, prout num. 1 dixi, clare indicat utriusque episcopi uni, eidemque Epistola synodica Joannis Hierosolymitani presulis (nempe II secundum eorum Historiam Chronologicam, ubi hæc latius narratur) ad Joannem Constantinopolitanum Patriarcham adversus Severum Monophysitam anno 518, distincta subscripto: nempe Procopius episcopus Majumæ Gazæ. Μαΐουμᾶ Γάζης tom. V Conciliorum Labbeanorum col. 191, et Cyrillus episcopus Gazenus. Γαζαίων Ibidem. Hunc in Lequieni Catalogo, cujus fere verba descripsi, Sanctus noster excipit; at in Operibus S. Joannis Damasceni Parisiis anno 1712 impressis idem Lequienus in Nota ad Vitam ejusdem Sancti pag. xix agit de S. Petro Majumensi episcopo, ac eidem, pag. xxi ibidem, Sanctum nostrum successisse indubitatum videri asserit. Verum an re ipsa id indubitatum sit, paulisper inquiramus: nullum enim, quo sanctum hunc Martyrem episcopum fuisse probet, Lequienus adducit fundamentum: id namque ex Theophane, cui, ut apparet, præcipue innititur, non evictum dabit: cum enim ex Theophane sanctissimi Petri Metropolitæ Damasci martyrium retulisset Lequienus, hæc pag. xx scribit: Addit deinde, nempe Theophanes, narrationem alteram de Petro Majumensi episcopo, quam Græce et Latine hic recitare juvat, quippe nonnihil spectat ad Vitam S. Joannis Damasceni. Hisce subjungit ex Theophane ad annum Christi 743 pag. mihi 349 S. Petri Majumensis martyrium, quod et ipse Latine subjicio, ut eruditi lectores judicent, num quid de sancti Martyris episcopatu innuat.

39 En verba ex ipso Theophane: Ejus æmulus, et ejusdem nominis consors Petrus apud Majumam insigne pro Christo Martyrium sub hæc tempora sponte tulit. Morbo quippe deten-

D

E

F

S. Petrus

tus,

A tus, Arabum proceres ceu ex chartularii publicorum vestigialium munere ipsis notus, sibi familiares ad privatum colloquium invitavit. Tum is ad illos : « Vestrae hujus, inquit, ad me visitandum profectionis mercedem a Deo recipiatis, precor : licet enim fidei luce privati, amici tamen estis censendi. Testamenti itaque mei, quod hujusmodi est, volo vos esse testes. Qui non credit in Patrem, Filium, et Spiritum Sanctum, consubstantialem, et vivificam in unitate naturae personarum Trinitatem, is animae oculis occaecatus est, et aeterno supplicio dignus. Muamed falsus vester vates, et antichristi praecursor ejusmodi extitit. Quamobrem, si mihi nunc caelum et terram coram vobis obstanti aliquatenus fidem adhibetis, fabulosam et deliram ejus doctrinam ejurate. Hoc necessitudinis erga vos mea praesens argumentum : benevolam hoc admittite concilium : ne parem cum eo cruciatum sustineatis. » Arabes sacros istos, et pares alios sermones explicantem audientes, et una simul stupore et insania correpti, virum bene valere juserunt, tamquam in mentis delirium eum lapsum arbitrati. Is ubi vires ex infirmitate recepit, valida voce publice vociferari : « Anathema Muamed et fabulosae ejus doctrinae, credentibusque in eum omnibus » extemplo gladii poenae suppositus, Martyr declaratur.

chartularius

40 Eum orationum suarum encomiis sanctus pater noster Joannes ob eloquii sanctitatisque velut aureo fulgore radiantem spiritualem gratiam, Chrysorrhoeas recte cognominatus celebravit. *Hæc sane sanctum hunc Martyrem episcopali caractere insignitum fuisse, nullatenus innuunt; imo, et quod magis urget, idem ipse, quem protuli, locus in Indice notatur his verbis: Petrus Majumæ notarius celebris martyr (pag.) 349 a Joanne Damasceno encomio laudatus (pag.) 350. In hanc etiam sententiam, nempe sanctum hunc Martyrem episcopum non fuisse, ierunt Majores nostri, imprimis Bollandus Commentario Historico de hoc S. Petro tom. III Februarii die XXI pag. 266 sequentem præfigit Titulum: De Sancto Petro Majumæ chartulario, et martyre in Palestina. Num. autem 2 ita in hanc rem habet: Forsan Petri martyrium ei (nempe Joanni Damasceno, qui encomium de hoc Martyre scripsit) statim nuntiavit S. Cosmas Majumensis episcopus. Modo ergo secundum Bollandum ante sancti Petri martyrium episcopatum Sanctus noster tenebat. Bollandus accedit Byeus noster in Sylloge de S. Petro forte Damasceno tom. II Octobris die IV, nunquam Petrum Majumensem, quamvis Lequieni meminert, episcopi titulo decoratum exhibens. Baronius autem Annalium suorum tom. IX ad annum Christi 742 pag. 143 hujus S. Petri martyrium recensens, sequentia ad propositum nostrum adjungit: Hujus æmulator homonymus Petrus..... languore detentus primores Arabum advocavit, utpote assuetos sibi, cum chartularius esset, et publica tributa facta, ratione conferret.*

C

41 Martyrologia vero quod attinet, nec in ullo eorum, quæ consulit, Sanctus hic ut episcopus annuntiat; omnia enim Romano (quod S. Petrum his verbis exhibet: Damasci S. Petri Majumeni, qui cum diceret Arabibus quibusdam ad se ægrotum venientibus: « Omnis, qui fidem Christianam catholicam non amplectitur, damnatus est, sicut et Mahumet pseudopropheta vester »; ab illis necatus est) fere consona sunt. Sufficiunt hæc, ad ostendendum, non ita indubitatum esse, ut sibi Lequienus proposuit, Sanctum nostrum huic Petro successisse, licet id alias chronotaxi satis congrueret. Persenserat hæc forte Lequienus ipse, cum in suo Oriente Christiano tom. III posthumo, ex professo, ut aiunt, de Majumensis episcopis agens, nec hujus S. Petri, nec eorum, quæ modo vidimus, ullam faciat mentionem. Nec tamen ex his inferas, me Petrum nullum Majumensis infulis condecoratum fuisse, certo statuere: potuit id enim, et quidem de hoc Petro (quod vero tamen, ut infra videbimus, minus arbitror simile) alicunde compertum fuisse, aut ex Elogio Damasceni, quod nec inspicere, nec invenire datum est, clarum evasisse: hæc, superaddam, me movent verba Papebrochii num. 37 relata, quibus S. Cosmam, sine ulteriori tamen proba, Petro martyri successisse edicit.

AUCTORE
M. S.
et Martyr

42 Num vero de S. Petro chartulario agat Papebrochius, non liquet; imo alius a chartulario fuerit Petrus martyr, cui Sanctum nostrum successisse ait, vel exinde conjicio, quod Bollandi sententiam, si chartularium designare vellet, sibi plane contrariam ne referat quidem: alia ergo, quæ mihi modo non patent, Papebrochio præluxisse opinor monumenta, aut si de chartulario eum agere quis velit, rem hanc, cum eam incidenter tantum referat, altius indagare neglexit. Utut tandem sit, gesseritne S. Petrus martyr Majumenam tiaram, necne, certum est, Catalogum episcoporum Majumensium, quem supra principio mutilum conspeximus, eodem vitio hoc loco esse sedatum: Procopius enim, ut num. 38 dixi, subscriptus legitur Epistolæ synodice Joannis Hierosolymitani Patriarchæ anno Christi 510; dato jam tantisper, quod vero minus conforme infra videbimus, Sanctum Petrum Martyrem, cujus illustre martyrium Bollandus, et recte, ut probat Byeus noster in Sylloge supra citata, num. II et sequenti, anno Christi 743 colloca, episcopum fuisse, inter hujus martyrium, et Procopii subscriptionem anni 225 medii intercurrunt, uti 518 ex 743 subtrahenti patebit, quibus implendis, ni sedes vacarit, varii episcopi desiderantur. Modo ad Sanctum nostrum, quem in veteri Laura S. Sabæ Monachum etiamnum, at in limine episcopalis dignitatis adevandæ, tantisper reliquimus, revertamur.

E

excluditur

43 Ezimiis, prorsusque raris S. Joannis Damasceni ac Cosmæ virtutibus, quibus monachi inclauerint, relatis, Damasceni biographus S. Cosmæ ad episcopatum, nulla prævie sacerdotii, diaconatus, subdiaconatusve mentione facta, promotionem refert cap. 4 num. 35, quem integrum, cum de Sancto nostro agat, ac Vitæ ipsius velut compendium contineat, hic subjicio. Ita ergo habet: In his laboribus

ad episcopatum Sanctus noster promovetur.

adju-

AUCTOR
M. S.

adjutorem fraterno amore habuit, quem a spiritu divino fratrem acceperat (*Damascenus*) Cosmam, virum illum ornatissimum, suæque eloquentiæ, institutionis, exercitationis participem, atque is ingeniose imitabatur Joannem suis ad spiritualia carmina studiis, ac suaves concentus cithara et voce succinuit ecclesiæ, proprium corpus per affectionum compressionem, Deo tamquam tympanum aptans, totum quoque se velut psalterium decachordum exhibens, dum quintuplicem corporis sensum, animique pares numero facultates arte magna sapienterque intendit. Tandem etiam Patriarchæ Hierosolymitani manu episcopus Majumæ creatus, non sponte ac ultro, sed vi adactus, gregem, ut Deo gratum erat, præclare gubernavit, jamque in grandem ætatem proventus, ad patres suos, seu potius ad Deum, moriendo concessit.

at quo anno?
Perperam Le-
quienus 745
assignat.

B

44 Quo vero anno Sanctus noster Majumenam sedem adierit, cum notæ chronologicæ deficiant, non habeo, unde certo definiam; asserit quidem Papebrochius id contigisse circa finem Leonis Isauri, vel initium Copronymi; Damasceni autem biographus ordinatum eum ait episcopum ab Hierosolymitano Patriarcha, id est secundum præcitatam Historiam Chronologicam a Joanne III, lege IV; ast hæc lata sunt, nec fixum nobis annum exhibent. Aliam hinc viam inquit Lequienus, ac Sancti nostri episcopatus initium anno Christi 743 innectit. Sed an recte? Recte procul dubio, si modo Petrum Majumensem, episcopum fuisse, eique Sanctum nostrum successisse demonstrasset; verum cum id non probet, nosque, quod Lequieni dicta confirmet, nihil; quod infirmet autem, plurimum, ut supra videmus, statimque videbimus, inveniamus, hanc Lequieni assertionem rejecimus. Aliunde ergo Sancti nostri episcopatus initium eruere oportet, idque nobis ostendet Joannis IV, ut num. 8 vidimus, cujus ministerio Sacerdotalem dignitatem, teste Papebrochio in sæpe citata Chronologica Historia num. 156, Joannes Damascenus adeptus est patriarchatus: ab eodem enim Patriarcha et Joannes sacerdotali, et Sanctus noster episcopali dignitate, ut num. 46 dicam, est sublimatus; antequam ergo Joannes IV patriarchatu defunctus esset, S. Cosmas episcopales infulas gesserit oportet. Satis porro de hujus Patriarchæ obitu inter chronographos convenit, licet Lequienus in Oriente Christiano tom. III, col. 290 hæc scribens subdubitet: Conjicit, nempe Papebrochius, Epistolam modo citatam (citaverat S. Joannis Damasceni de Trisagio Epistolam) scriptam fuisse non multo post Joannis Hierosolymitani Patriarchæ obitum, qui circa annum Christi 735 (quem unum, idque ex mente auctoris Tabularum Theophani insertarum Papebrochius assignat) aut 745 contigit.

C

at in anno
quo scripta
est epistola
S. Joannis
Damasceni
de Trisagio,
cespitat.

45 Verbum cum hic incidat de Epistola Joannis Damasceni de Trisagio, quo anno hæc scripta sit, breviter accipe: scriptam hanc Lequienus, ut modo vidimus, ait, idque ut videtur ex mente Papebrochii, non multo post Joannis Hierosolymitani obitum: ipse vero Papebrochius in citata Historia Chronologica num. 156 hæc scriptam asserit ex judicio Baronii,

circa annum Christi 740: Tunc enim, addit Papebrochius, putat ille, nempe Baronius, ab Anastasio suscitatum fuisse Petri Cnaphei hæresim, cui redarguendæ Epistola illa servit. Verum error Papebrochii, qui Lequienum seduxisse videtur, vitio typographi manifeste commissus est; quamvis in Opere nostro numero citato habeatur notis Romanis DCCXI et in Præfatione ejusdem Operis tribus tomis Venetiis excusa tom. I pag. 298 litteris Arabicis 740; idque ex ipso Papebrochio probat: is enim in Commentario prævio ad Vitam S. Joannis Damasceni num. 13 ad locum Catalogi, de quo agimus, lectorem remittens, hæc scribit: Joannes vero presbyter ordinatus, idque haud parum ante annum DCCXLIX: tunc enim ostendimus in Catalogo non amplius in vivis fuisse Joannem Patriarcham, quem mortuum tamen Damascenus laudat ut suum magistrum, cujus sensa omnia intime noverrit in Epistola ante annum jam dictum, imo anno dicto, scripta contra eos, qui Petri Cnaphei hæresim suscitabant. Non ergo statim a morte Joannis Patriarchæ, quæ anno 735, ut mox videbimus, contigit, nec anno 740, sed ipso Baronio teste anno 749 Petri Cnaphei hæresis per Anastasium S. Eutymiani hegumenum resuscitata est: cui per Epistolam, qua de agimus, S. Joannes Damascenus occurrit; cui calculo et Pagius ad proxime citatum annum consentit. Ad Sanctum redeamus.

46 Lequienus ergo, qui, ut vidimus, in suo Oriente Christiano mortem Joannis Patriarchæ anno Christi vel 735 vel 745 collocat, in Vita S. Joannis Damasceni sæpe citata pag. XXI, nota 1 hæc scribit: Joannem Damascenum ordinavit in presbyterum Hierosolymitanæ ecclesiæ Joannes ille Patriarcha, cujus se amicitia conjunctissimum narrat in Epistola de hymno Trisagio..... hic annos 30 Hierosolymitanam ecclesiam rexit, et anno Christi 735 diem extremum clausit. Quomodo hæc conveniant cum S. Cosmæ episcopatus initio, quod tam confidenter Lequienus eadem pagina in annum 743 rejicit, non video: idem namque Patriarcha Damascenum presbyterum, et Sanctum nostrum episcopum, testibus Damasceni biographo, ac Leone Allatio in Prolegomenis sæpe citatis num. XIII, ordinavit. Hæc ipse conciliet; annum interea Joannis Patriarchæ emortuale 735 tuetur Papebrochius in citata Historia Chronologica num. 157, uti et Pagius in Critica Baronii ad annum Christi 749, ubi ita in hanc rem legitur: Baronius ait se nescire, quisnam sit hic Joannes Patriarcha Hierosolymitanus, cujus Damascenus se discipulum dicit, quia scilicet ejus tempore Chronographia Theophanis lucem non viderat, in tabulis enim eidem insertis ad annum Incarnationis secundum Alex. dcc. qui Kalend. Septemb. Christi DCCVII inchoatur, dicitur, Joannem Patriarcham Hierosolymorum sedisse annos xxx, annumque illum esse sedis tertium; quare ecclesiam Hierosolymitanam usque annum Christi DCCXXXV aut circiter rexit. Hæc cum sic habeant, Sanctus noster ante annum Christi 735 finitum cathedram Majumenam conscendit: imo Baronius, æque ac Pagius eundem

D

E

F

verosimilius
episcopatus
initium anno
Christi 734,
aut 733

ad

A ad annum 734 modo episcopi nomine indignant. Patet hinc, quantum a vero S. Petri chartularii episcopatus sit alienus, cum sanctus hic Martyr, ipso suffragante Lequieno, anno demum 743 pro Christo mortem oppetierit.

innectendum videtur;

47 Nec hæc episcopatus epocha reliquæ chronotaxi officit, quamvis monachatum Sancti nostri triennio fere includat: paucis enim annis Joannem Damascenum Monasticæ exercitationi subfuisse in *Historia Chronologica præfixa tom. III Mai num. 156 Papebrochius asserit*; hinc Sanctus noster, qui ante Damasceni presbyterium ad episcopatum euectus videtur, etiam anno 734 episcopus extitisse potuit: erant enim hi viri ante monachatum doctrina æque ac vitæ etiam sanctitate celeberrimi, ut testantur Theophanes, Damasceni biographus, aliique. Verum chronotaxi huic utcumque deductæ refragatur Leo Allatius, totamque invertit anonymus Sancti nostri biographus, ex quo Allatius in *Prolegomenis citatis num. LXIII fragmentum adfert*: integrum numerum, cum de morte Damasceni agat, cui Sanctus noster per annum aut forte biennium supervixit, ex citatis *Prolegomenis in lectoris gratiam hic describo, ejusdem Allatii conjecturas, quibus num. LVIII Joannem Damascenum ante pseudosynodum Copronymi diem extremum clausisse ostendere conatur, infra diluturus. En modo verba Allatii satis prolata.*

B

nec obstant ea,

48 Sed præstat hic aliquantulum immorari, quando de morte Joannis Damasceni facta supra mentio est, quam ante Copronymianam synodum conjecturis non levibus posuimus. Dubium tamen quod remanet aliis extricandum, ingenue in medium afferam, ne quid præterisse videar. Gretserus Epistola dedicatoria in Theodorum Abucaram, cum tempora Abucaræ quærit, Joannis quoque Damasceni tempora, perplexæ licet nimis, statuisset se putat. Namque cum Abucaram Damasceni discipulum Turrianus aliquoties nominet, dictoque Turriani probabilitatem conciliat, illud ex titulo dissertationis decimæ octavæ, *ὅτι φωνῆς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ* « ex ore dictantis Damasceni »; et ex alia parte Theodorus Cariæ episcopus Photianas partes contra Ignatium tutatus fuerit, postea, ut in Vita Ignatii testatur Nicetas, Photianis fraudibus in apertum prolatis, admissi piaculi in octava Synodo veniam impetravit, existimat Gretserus, sub Basilio Macedone temporibus octavæ Synodi doctrina, nominisque celebritate claruisse. Et cum a secunda Synodo Nicæna anno Domini 787 celebrata, usque ad octavam Synodum, quæ habita est anno 869, anni septuaginta duo, *imo octoginta duo*, interfluxerint; Joannes vero Damascenus, ut plerisque chronologis non imperitis placet, ante septimam Synodum diem obiit, alterutrum necessario asserendum esse, aut Abucaram ferme adhuc puerum Damasceno operam dedisse, aut octogesimum ætatis annum longe transcendisse quando Constantinopoli œcumenica Synodus ordine octava coacta fuit: nisi quis Damasceni vitam ultra septimam Synodum proferre velit. Videtur tamen ex his quæ su-

C

pra diximus, non ultra septimam Synodum proferenda.

AUCTORE M. S.

49 Et licet probabilis videatur sententia Gretseri de Theodoro Abucara, in conjectura tam labili, quis ille fuerit, qui firmum præbebit assensum? Et quæ contrarium stabiliunt ea videntur. Auctor Vitæ Sancti Cosmæ Damasceni fratris, quisquis ille fuerit non inelegans, et ecclesiasticæ historiæ vestigator non imprudens, quique multa de Damasceno a Joanne Hierosolymitano Damascenicæ Vitæ scriptore prætermittit, aut neglecta, scripto mandavit. Is itaque de Cosma sermonem habens, dum res illius in Bysantina urbe gestas prosequitur, tradit inter alia quæ Tarasio Patriarchæ triennio antequam moreretur prævaticinatus fuerat, postea opere tempore jam dicto absoluto, id quoque refert. « Quæ vero » (*verba sunt auctoris Vitæ Sancti nostri*) « Sanctus præco vaticinatus fuerat, et tempore dicto facto evenit, narrare necessarium mihi videtur, et scripto mandare non super- » vacaneum. Quænam autem hæc sunt? Satis mihi, inquit, abundeque, o divine Præsul, et præceptorum optime, moræ in hac vita est. Unde enim veni, eo mihi rursus secedendum est. At tu cum Christi gregem bene, pieque paveris, alacriter ad Dominum progredieris, et justitiæ coronam, quæ tibi pro laboribus tuis reposita est, accipies, quod post triennii decursum succedet. »

E

50 Moritur Tarasius pontificatus sui anno 21, *inquirendo in contrarium adfert,* pergit Allatius, Christi 806. Vaticinium itaque Cosmæ ante biennium factum erit anno Christi 804. Secessit postea Cosmas Bysantio, venit Romam, deinde Egyptum appulit, tandem Sabæ monasterium revertitur, clarus ubique miraculis, cum loco præsesset Stephanus Cosmæ fratris filius, a quo et Joannem Damascenum paulo ante e vita migrasse audit: rerumque gestarum seriem in brevissimum tempus contraham, non ultra biennium protraho. Ergo Joannes Damascenus vitam Tarasii Patriarchæ commensus, eodem cum Tarasio anno, vel circa eadem tempora mortem oppetit. Ergo anno Christi 806 post Nicænam secundam Synodum anno 17, post Copronymianam Synodum, in qua tamquam demortui, ut nos opinabamur, mentio fiebat, anno 51. Post Stephani junioris martyrium anno quadragésimo, tum ferme, cum Bysantius Stephanus Stephani ejusdem res gestas scripto mandabat. Quare, si potuit Stephanus Bysantinus vitam Stephani martyris scribere, potuit et Damascenus. Id tamen si propter ætatem liceret, propter alia tam multa in medium allata certo non licuit. Scio Damascenum plenum ætate et summa senectute confectum, tamquam qui centenarij major obiit, sibi mortem non maturasse; at ad ista tempora pervenisse, vellem, alii dicerent: ego valde suspensus animo sum. Vah! quomodo me ex hac turba expediam?

F

51 Hic sistit Leo Allatius, suamque desuper sententiam reticens, mihi nodum solvendum relinquit. Verum, ut breviter rem conficiam, stat firmiter

cum fragmentum anonymi Sancti nostri

Chro-

AUCTORE
M. S.

Chronotaxi præcedenti inhærere, nec propter hoc Vitæ S. Cosmæ fragmentum, cum aliunde Vitam integram habere nequeam, sententiam deserere, est animus, cumque anonymum hunc Sancti nostri biographum, ut ineptum fabulatorem Lequienus habeat, tantum, equidem mihi injecit scrupulum, ut eundem sine vade idoneo sequi displiceat: imo quidquid citatus biographus de S. Tarasio profert, fabulosum plane ut iudicem, hisce rationibus inducor: altum imprimis de prædicatione hac in Vita S. Tarasii Patriarchæ, quamvis proluxa ea sit et oratorie scripta (ut videre est in Opere nostro tom. III die xxv Februarii) est silentium, nec minimam Sancti nostri Ignatius Episcopus Nicænus S. Tarasii biographus facit mentionem; nec horum meminerunt Damasceni Vitæ scriptor, ac Constantinus Acropolis; imo vero citatis S. Cosmæ biographi verbis refragantur, quotquot Sanctum nostrum ab Joanne Hierosolymitano Patriarcha, cui annus Christi 735 extremus fuit, Episcopum consecratum edicunt, a quibus sine apertissimo fundamento, cujus vix umbram citatum fragmentum habet, recedendum haud reor.

biographi
reliquæ

52 Cum enim Sanctum nostrum circa annum Christi 674 natum, circa 730 monachum et circa 735 Episcopum conspexerimus, qui potuit anno 804 etiamnum in vivis egisse? Quod tamen, si vera scripsit biographus, consequens sit oportet, ac proxime citato anno S. Cosmas annum ætatis suæ 130 emensus fuisse debuit: nec hic sistit, sed secundum eundem, ut videtur, Secessit postea Cosmas Byzantio, venit Romam, dein Egyptum appulit, ac tandem Sabæ monasterium revertitur. Quæ omnia fabulam sapere, quisque facile perspicit. Insuper his obstat, quod supra num. 20 diximus, ac liquido probavimus, nempe Joannem Damascenum anno 730 Damasci floruisse, solidissime Iconoclastarum hæresin confutasse, ac quinquagenario fuisse majorem, imo cum Damascenus ex calculo Papebrochii natus sit circa annum 676, Damasci etiamnum existens agebat ætatis suæ annum 54, qui cum anno Christi 730 coincidit, huic si addamus annos reliquos, anno 804 annum ætatis suæ 128 Damascenus aget, eique illum diu supervivisse, si stet anonymi Chronologiam digerendi ratio, reperiemus.

chronotaxi
refragetur.

53 Ad hæc Sancti nostri biographum falsum esse, liquido satis probat Lequienus in Vita S. Joannis Damasceni pag. xxiii his verbis: Joannem Damascenum, inquit in Annotatione secunda, ultra pseudosynodum Copronymi, quæ anno Christi 754 habita est, ætatem exporrexisset certo certius habemus ex ejus, quæ in Vita Stephani Junioris Martyris (apud Surium 27 Novembris pag. 638) memorantur, scriptis adversus bellam hanc Synodum, illiusque duces. Ante septimam vero Synodum generalem ipsum obiisse, ejusdem sacræ Synodi acclamationes innuunt; quoto vero anno, obscura res est. Nullum quippe monumentum exstat, unde id possimus expiscari. Hæc simul Allatii conjecturas, quibus Damascenum ante pseudosynodum Copronymi obiisse, ostendere conatur, enervant, Damascenumque eo tempore in vivis egisse demonstrant; nec juvant Allatium, ea, quæ

ex Theophane, ut conjecturas suas firmet, adducit: Theophanes enim Damascenum (vivumne, an mortuum reticet) a pseudosynodo anathemate percussum scribit, quod æque in vivum ac in mortuum eructare potuerunt conciliabuli actores; imo in vivum eructasse, ex Vita S. Stephani elucet, dum Damascenus episcopus in dicto conciliabulo figurantes ἐπισκότους, id est, tenebrosos, imo ventris mancipia helluones, qua fervidus fidei defensor appellat. Nec posunt eidem, quæ desuper citat, nempe Synodum Nicænam II Act. 6, Nicephorum, Zonaram, et Cedrenum: hi enim plus Theophane nil dicunt, tantumque anathematismos exprimunt, qui, ut novimus, et exempla obvia confirmant, in vivum æque ac defunctum cadunt.

D

§ IV. Gesta Sancti nostri episcopatus tempore in obscuro sunt: annus illius emortalis utcumque figitur: ac in sepulturæ locum inquiritur.

E

Ex dictis ergo colligitur, Sancti nostri episcopalis, non autem archiepiscopalis, ut perperam ad marginem notat Corderius in Catena LXV partem Græcorum in S. Lucam pag. 92 num. 31, dignitatis initium anno Christi 734 vel 735 collocandum esse; at exacte computari nequit, quot annos apostolicis laboribus impenderit, quibus virtutibus speciatim incluserit, cum de toto episcopatus tempore parum ad nos pervenerit: pauca enim illa, quæ Lequienus in pontificum Majumensium Catalogo de Sancto nostro adfert, ex Damasceni biographo hausisse se profitetur; quæ vero Allatius supra citato fragmento subnectit, nempe: Secessit postea Cosmas Byzantio, venit Romam, deinde Egyptum appulit, tandem Sabæ monasterium revertitur, clarus ubique miraculis, cum loco præseset Stephanus Cosmæ fratris filius, a quo et Joannem Damascenum paulo ante e vita migrasse audit, undenam habeat, non exprimit; suspicor tamen, eum hæc compendiose ex Sancti nostri descripsisse biographo; cum hujus verbis ea subjungat, quæ quidem, licet chronotaxim rejecerimus, subsistere queunt, quamvis eo, quo ab Allatio locantur tempore, contingere non potuisse, modo supra viderimus; illa ergo quæ Sanctus noster Majumensæ præsidens ecclesiæ gessit, quæque usque ad nos pervenerunt, subjungo, et a consecratione exordior.

Anno 734 vel
sequenti
Sanctus

F

55 Restituisse Sanctum hunc humilitate sublimem, ac ne super candelabrum poneretur, totis nisibus conatum fuisse, Menzæ, Bucelinus, Damasceni biographus, alique asserunt; verum quod humilitate declinare voluerat, precibus, ac præceptis victus tandem admisit, gregemque præclare gubernando, illius sese formam exhibuit ex animo. Num vero episcopus quadam scripserit ex iis, quæ supra vidimus, operibus, incompertum habeo; ast Joanni Damasceno hocce tempore auctorem fuisse, ut scriberet,

dignitatem
invitus admisit
episcopalem:

beret,

A beret, ipse Damascenus in *Præfatione suæ Dialecticæ, seu potius Operis Tripartiti, Sancto nostro dedicati, testatur: hæc enim in dicta Præfatione (cui hunc ipse titulum apud Lequiennum pag. 3 præfigit: Religiosissimo et venerabili in Deo patri Cosmæ sanctissimo episcopo Majumæ Joannes minimus Monachus, et Presbyter in Domino salutem) in hanc rem habet circa medium: Quamobrem per vos obediens Christo, qui Pontificis in vobis munus exercet, mandatis obtempero; ac quibusdam interjectis, sic concludit: Quapropter obsecro vos, venerandi in Christo patres, ut præceptis vestris obsequito mihi veniam concedatis, benevolique favere, ac pro ea, quam vobis exhibeo, obedientia, vestras vicissim preces rependatis. An ita in reliquis S. Joannis Damasceni operibus sanctus Præsul partem suam habuerit, quamvis continua hi Viri fuerint amicitia conjunctissimi, asserere, monumentis debitis destitutus, non ausim.*

B 56 Virtutes quod attinet, quibus Sanctus Pontifex incluserit, quas præ reliquis commemorem, non habeo; ast Apostolico Virum hunc exarsisse zelo, ac virtutum omnium vivum se exhibuisse exemplar, nemo ambiget, modo ad ea, quæ supra ex Damasceni biographo et Constantino Acropolita produximus, advertat; nec dubitandum videtur, quin Sanctus Antistes noster, de cujus rebus in episcopatu præclare gestis pauca dumtaxat nobis antiqui reliquere, amplexus sit eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens esset, exhortari in doctrina sana, et eos, qui tum temporis maxime contradicebant, inconclaves nempe, non sine fructu redarguere. Quænam vero Sanctus noster Byzantii, Romæ ac in Ægypto patravit, quæ de causa hæc loca visitavit, dicendo non sum, uti etiam quibus, si fides Sancti nostri biographo, aut forte Allatio, iis omnibus in locis incluserit miraculis, cum de tota vitæ episcopalis serie, ut modo dixi, paucissima ad nos devenerint. Utrum vero Sanctus noster propheticæ spiritu quædam prædixerit, quamvis id biographus asserat, unde probem, aut improbem, non habeo; vaticinium S. Tarasio factum cum Chronotaxi nostra ac aliorum non coherere supra indicavi. Latius igitur isthæc monumentis destitutus exhibere non valeo: quapropter ad alia, sed æque incerta, propero, ac annum Sancti nostri Episcopi emortualem utcumque figendum, qui certo grandævo, ac virtutum manipulis onusto contigisse debuit, licet quædam jam in antecessum huc pertinentia ex Allatio prælibaverimus inquiri.

C 57 Annus S. Cosmæ inter mortales supremum nec signant, qui de illo agunt, nec quidquam suppeditant, unde eum eruamus, si unum excipias Allatium, aut forte Antistitis nostri biographum, qui eum Damasceno supervivisse asserit. Verum nec Damasceni annus emortualis plane compertus est: Allatius enim eundem ante pseudosynodum Copronymi obiisse non levibus, ut ipse ait, conjecturis putat; ast leves equidem has fuisse, supra vidimus, ubi etiam anonymum biographum vitam Sancti nostri, uti et Damasceni plus æquo produxisse existimavi, non ita tamen, quin, si quis in re maxime

obscura lucis quid attulerit, huic meæ opinioni, vero mihi visæ similiori, vale sim dicturus. Cum ergo Damascenus ultra pseudosynodum Copronymi, quæ, ut Baronius ait, anno Christi 754 celebrata est, vitam protelarit, et ante septimam œcumenicam seu Nicænam II, quæ anno Domini 787 habita est, diem extremum clausit, ac ultra centum, imo 104 annis in vivis perstiterit, natusque sit, ut supra dixi, sub annum 676, annus emortualis verosimilior ipsi fuit Christi 780 post conciliabulum Copronymi 26, et 7 annis ante Nicænam Synodum secundam: cui calculo Papebrochius, Joannis Damasceni Acta vi Maii illustrans, omnino concordat.

58 Hæc, si sic habent, ad annum sancti nostri Antistitis inter mortales supremum eruendum, haud parum lucis adferunt: cum enim Sanctus noster Damascenum fratrem uno, alterove anno natalitate præcesserit, ut ex Constantino Acropolita habemus, nosque ideo annum eidem natalem statuerimus circiter 674, cumque Sanctus noster a Stephano Joannem Damascenum paulo ante eam vitam migrasse audierit, ut Allatius ait; consequens fit, S. Cosmam Damascenum fratrem ætate superasse, ac anno Christi 780, qui Damasceno supremus fuit, supervivisse, forteque anno 781 diem clausisse extremum, ac annum ætatis suæ 107 attingisse: quamvis autem annum hunc pro certo emortuali non venditem, eo tamen inter densissimas hæc tenebras plausibilem non reperio, solitis chronotaxeo adjumentis, ac præcipue Sancti nostri in episcopali cathedra successorum Catalogo prorsus destitutus.

59 Sancti porro hujus anno emortuali utcumque fixo, inquirendum superest, an Majumæ, an alibi terrarum de corporis ergastulo Sanctus hic ad cælum evolavit, sepulchrumque nactus fuerit; dubitarunt ea de re Majores nostri, nec ego, ubi firmum pedem figam, reperi; in primo Majorum nostrorum sententiam, quam occasione S. Joannis Damasceni nobis exhibent in Appendice ad diem vi Maii Tomo ejusdem mensis septimo pag. 614, ubi hæc leguntur: Pag. 119 num. 9 adde... Joannes quidem Phocæ, cujus Hodæporicon sacrum in limine hujus 2 tomi posuimus, describens Lauram, et ecclesiam Sabaïtarum, qualem ipse reperit anno MCLXXXV, ac denique ipsiusmet sancti patris Sabæ sepulchrum: "Prope circumque illud, nec non sub terra" inquit "spectantur sepulchra sanctorum patrum, qui in eremo claruerunt, cum quibus etiam videre est monumenta Cosmæ et Joannis, veterum Poetarum." Verumtamen intra quatuor sæcula, per sacræ istius Lauræ tot jactationes transacta, a morte utriusque ad Joannis Phocæ adventum in Palestinam, facile video, potuisse accidere, ut quorum istic monstrabantur cellæ, eorum quoque ibidem crederentur haberi sepulchra, τὸ μνημα etiam (quod originarie significat memoriale) non necessario accipi pro sepulchro, seu monumento sepulchrali, ex Homero moneor, Odys. δ, Μνημ' Ἐλένης χερῶν, memoriale manu Helenæ, celebrante.

AUCTORE
S. D.

probabilior
lumen annus
781 assignatur;

E

æque incertus est

F

AUCTORE
M. S.
sepultura
locus.

60 *Modo in rem nostram*: Cosmam certe, ut mox dicemus, Majumæ episcopum deinde factum, credibile est cum decessoribus suis episcopis sepultum; et si aliunde constaret, Joannem revera apud Sabaitas tumulatum, potius censem, id occasionem dedisse, cur ejus nomini adjungeret vacillans posterorum memoria, Cosmæ nomen; sed et vicissim possemus suspicari de Joanne, si Cosmam constaret, præter usum moremque episcoporum, adeo procul a sua sede conditum esse, intervallo viginti quatuor aut plurium leucarum. *Ex his liquet Majores nostros num Majumæ, num Laura S. Sabæ Antistitis nostri exuvias suscepit, incompetum habuisse: imo satis innuunt, has potius Majumæ adjudicandas esse, ac ibidem juxta episcoporum morem tumulatum Sanctum hunc fuisse suspicantur; verum displicet hoc dubium Lequieno, qui propterea, eodem licet fere fundamento, ex Joanne Phoca adducto, nixus, decretorie resolvit Joannem Damascenum æque ac Sanctum nostrum in Laura S. Sabæ diem extremum clausisse: ipsum audiamus in Vita S. Joannis Damasceni pag. xxii Nota 2 disserentem.*

R

quamvis enim Lequienus in Laura S. Sabæ

61 Doctissimi continuatores Bollandi, inquit, arbitrati sunt, nempe Papebrochius in *Commentario prævio ad Vitam S. Joannis Damasceni*, Joannem Damascenum, dimissa tandem Laura sancti Sabæ, et Palæstina, extremam vitæ partem peregre transegisse, idque duplici argumento probant. Primum est, quod Menologium Basilii, ut putant imperatoris, narret, Sanctum « ab imperatoribus hæreticis varie relegatum, et carceribus traditum, in pulchra confessione consummatum esse, sepultumque fuisse a discipulo suo. » Secundum est quod Palæstini nihil de ejus ætate et sepultura sciverunt, quod indicio est, eum ea in regione decepto functum non esse. Ad primum quod spectat, sublestæ nimis fidei Menologiorum, Synaxariorumve narrationes sunt, quam ut eis sine discrimine fidem habeamus. Sciverunt id sane Majores nostri, variisque in *Opere nostro locis ostenderunt; at omnem eis denegare fidem certo noluerunt, præcipue cum alia in contrarium monumenta non obstant. Pergit Lequienus: Copronymum convitia adversus Joannem scripsisse, dirisque eum devovisse synodus septima, Theophanes, et Stephani junioris Vitæ auctor testantur, de ejus exiliis alte silent, ut et Menæa ipsa Græcorum, quæ etiam eum a discipulo seorsim sepultum fuisse, ne quidem innuunt. Hoc habent dumtaxat eum in senectute uberi, anno ætatis suæ centesimo quinto (imo quarto ἐτη ἑκατὸν πρὸς τοῖς ἑσσοῦσι) vivere desiisse.*

C

eum sepultum esse pro certo habeat,

62 At vero Joannem in Palæstina et in Laura S. Sabæ supremum diem obiisse, atque in eadem

sepultum fuisse, teste longe locupletiore constat, Joanne Phoca scilicet, in compendiaria descriptione Palæstinae edita a Leone Allatio in Symmictis: nam hic auctor, qui seculo XII sub Manuele Comneno vivebat, asserit ævo suo monstrari solitum in monasterio S. Sabæ in templi atrio sepulchrum Joannis nostri Damasceni juxta sepulchrum ipsius S. Sabæ. « prope illud (*verba sunt Phocæ, ast a supra relatis parum variantia*) « circumque, nec non sub terra Sanctorum par- » trum, qui solitariam vitam agentes, illustres » habiti sunt, unaque cum iis Sanctorum Cos- » mæ, et Joannis sepulchra spectantur. » Quid clarius? Quinam Sancti illi poetæ Cosmas et Joannes, nisi Cosmas Majumensis, et Joannes Damascenus, quorum carminibus, et canticis Orientales ecclesie personant? Jam insuper ostensum est, Damascenum nostrum affecta jam ætate Orationes de dormitione Virginis Hierosolymis habuisse: ut ex hoc etiam colligi possit, eum in Palæstina diem postremum obiisse. Nec refert, quod de ejus sepulchro mentio non fiat in Vita Stephani Sabaitæ. Non enim in ea Vita aliorum præclarissimorum virorum, qui in eadem Laura defuncti sunt, sepulchra commemorantur, præterquam Joannis episcopi et Hesychastæ, qui ipsius Sabæ ætate florebat. *His subnectit Lequienus Damasceni corpus etiamnum integrum seculo XIV Constantinopoli fuisse servatum, qua in urbe eundem sepulchrum nactum Papebrochius in Commentario ad Vitam ipsius prævio num. 10 arbitratur.*

D

E

63 Licet ergo Lequienus pro certo habeat, Sanctos hos fratres Cosmam et Joannem Damascenum in monasterio S. Sabæ tumulatos esse, rationes illius nil ponderis iis, quæ num. 59 dicta sunt, addunt, cum voce πρὶν deceptus verosimiliter sit: hanc enim vocem, aut ipsemet sepulchrum vertit, aut ab alio perperam ita versam reperit, cum eadem, ut supra diximus, originarie memoriale significet. Nec probat quidquam, quod ex Allatio aut forte Sancti nostri biographo supra adduximus, nempe tandem Sabæ monasterium revertitur, cum eundem inibi mortuum non exprimat. Præplacet ergo, ubinam Sanctus noster sepulchrum nactus sit, in incerto relinquere, quam divinando me ipsum erroris periculo exponere, aut si divinare in re maxime obscura liceat, magis Sanctum Antistitem Majumæ obiisse, ac sepultum esse arbitror, cum aut seipsum episcopatu abdicasse, nemo insinuet, aut, ut supra ex Majoribus nostris dicebam, credibile sit, eum cum decessoribus suis episcopis sepultum, nec præter morem, usumque episcoporum adeo procul a sua sede conditum esse intervallo viginti quatuor, aut plurium leucarum.

Majumæ tamen eundem sepultum vero suspicor similis.

F